

“MERSİN İLİNDE SOSYAL UYUM VE TOPLUMSAL BÜTÜNLEŞME” SAHA ÇALIŞMASI RAPORU

HAZİRAN 2018

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Hane Halkı Bilgilerine İlişkin Demografik Göstergeler	6
Tablo 2. Katılımcıların Çalışma Durumu ve Hane Geliri Bilgileri	8
Tablo 3. Göç ile Gelme ve Hane Halkı Geliri	9
Tablo 4. Hanelerin Göç Bilgileri	11
Tablo 5. Konutun Isıtma Türü.....	13
Tablo 6. Göç ile Gelme ve Kamu Hizmetlerine Erişim	18
Tablo 7. Görüşülen Kişinin Eğitim Düzeyi ile Kamu Hizmetlerinden Memnuniyet.....	20
Tablo 8. Toplam Hane Geliri ile Kamu Hizmetlerinden Memnuniyet.....	22
Tablo 9. Kamu Hizmetlerinden Memnuniyet ile Göç Etme Eğilimi	23
Tablo 10. Kamu Hizmetlerinden Memnuniyet ile Hanede Engeli Bireylerin Varlığı	25
Tablo 11. Merkezi ve Yerel Yönetimlerden Birinci Talep	27
Tablo 12. Merkezi ve Yerel Yönetimlerden İkinci Talep	28
Tablo 13. Merkezi ve Yerel Yönetimlerden Üçüncü Talep	29
Tablo 14. Görüşülen Kişinin Eğitim Düzeyi ile Merkezi ve Yerel Yönetimlerden Talepler.....	30
Tablo 15. Gelecek Yaşamdan Genel Olarak Beklentiler ile Merkezi ve Yerel Yönetimlerden Talepler	31
Tablo 16. Hane Geliri ile Merkezi ve Yerel Yönetimlerden Talepler	33
Tablo 17. Göç ile Gelme ve Kendini Güvende Hissetme	35
Tablo 18. Kendini Güvende Hissetme ile Kamu Hizmetlerinden Memnuniyet	35
Tablo 19. Geleceğe Yönelik Beklentiler.....	37
Tablo 20. Görüşülen Kişinin Gelecekten Beklentisi ile Kamu Hizmetlerinden Memnuniyet.....	38
Tablo 21. 2018 Yılına İlişkin Beklentiler	40
Tablo 22. Geleceğe Yönelik Beklentiler.....	41
Tablo 23. Görüşülen Kişinin Ekonomik Açıdan Gelecekten Beklentisi ile Kamu Hizmetlerinden Memnuniyet	42
Tablo 24. Göç ile Gelme ve Çevresel Sorunlar (Birinci Sorun).....	46
Tablo 25. Eğitim Durumu ve Çevresel Sorunlar (Birinci Sorun).....	47
Tablo 26. Hanede Engelli Birey ve Çevresel Sorunlar (Birinci Sorun)	47

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1. Ailenizde Engelli ya da Sağlık Sorunları Nedeniyle Çalışamayan Kimse Var mı?	10
Grafik 2. Engelli ya da Sağlık Sorunları Nedeniyle Çalışamayan Bireyin Engellilik Derecesi.....	10
Grafik 3. Oturdukları konutun sahibi olan hanehalklarının oranı, 2011	13
Grafik 4. Yaşanan Konutta ya da Çevrede Karşılaşılan Problemler	14
Grafik 5. Hanelerdeki Dayanıklı Tüketim Malları.....	15
Grafik 6. Belirtilen Hizmetlere Erişebilme Durumu.....	17
Grafik 7. Kamu Hizmetlerinden Memnuniyet.....	19
Grafik 8. Yerel Hizmetlerden Memnuniyet	26
Grafik 9. Bulunduğu Çevrede Kendisini Güvende Hisseder mi?.....	34
Grafik 10. Çevredeki Diğer İnsanları Değerlendirme Ölçütleri.....	44
Grafik 11. Hangi Konuda Toplumsal Baskı Hissediyorsunuz?	45
Grafik 12. Sosyal Yardım Alınan Kurumlar	48

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

Toplum, değişik grupları ve kültür öğelerini içerisinde barındıran geniş bir toplumsal sistem ve ilişkiler ağından oluşur. Dolayısıyla toplum içerisinde hem bireysel farklılıklar hem de farklı gruplaşmalar ve farklı düşünceler doğal olarak vardır. Ancak toplum, bu farklılıklara ve farklı gruplaşmalara rağmen varlığını sürdürmek ve amaçlarını gerçekleştirmek zorunda olan bir varlıktır. Bir sosyal yapı; statü, rol, düşünce ve kültür açısından heterojen bir niteliğe sahiptir. Sosyal yapılarda görülen bu çeşitliliğe, sosyal farklılaşma denilmektedir.¹ Sosyal hayat içerisinde bireylerin, grupların farklı düşünce ve kültür öğeleri; kendiliğindenlik ve yaratıcılık oluşumu açısından son derece önemlidir. Zira farklı düşünce ve kültürel unsurlar, mevcut kültür kalıbı içerisinde yeni bir kültür kalıbının yaratıcı öncülüğünü yapabilir veya değişikliğe etkiye bulunabilirler. Nihayetinde değişikliği yapan insan veya gruplardır. O halde toplum yapısı, ne sürekli değişen (akışkan) ne de donuk, yekpare kalıplaşmış çok sıkı bir dayanışmaya sahip bir özellik arz etmez.

Sosyal hayatın temelinde birlikte yaşama bilinci vardır. Bu nedenle toplumda farklılık kadar bütünlük ve birlik de önemlidir. Toplumun uyumlu işleyen bir bütün olarak kalabilmesi, toplumsal düzenin korunması ve çözülmenin engellenmesi, sosyo-ekonomik gelişmenin sağlanması onun bütünlük halinin korunmasıyla mümkündür.² (Kurtkan, 1986: 288). Dolayısıyla toplumdaki değişme ve farklılaşma kadar bütünleşme de bir o kadar önemlidir. Sosyal bütünleşme, dar anlamdaki “biz” duygusunun (parti, cemaat, grup vb.) toplum seviyesindeki “biz” duygusuna taşınmasıdır. Bir başka tanımla, sosyal bütünleşme, toplumdaki sosyal grupların kendi birliği hakkındaki varlık bilincinin toplumdaki bütünleşmeyi bozmayacak düzeyde olmasıdır.³ Şüphesiz hiçbir toplumda tam bir sosyal bütünleşmeden bahsedilemez. Öyle olsaydı değişme ve gelişmeden bahsedilemezdi. Dolayısıyla bütünleşme, katı ve mutlak olmayıp, göreceli bir durumdur.

¹ NİRUN, Nihat. (1991). Sosyal Dinamik Bünye Analizi, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Ankara, s. 106.

² KURTKAN, Amiran. (1986). Genel Sosyoloji, Filiz Kitabevi, İstanbul, s. 288.

³ ERKAL, Mustafa. (2004). Sosyoloji, Der Yayınları, İstanbul, s. 269.

Toplumsal bütünleşme, toplumdaki farklılıkları bütünüyle ortadan kaldırmaz ve önlemez. Tam tersine, farklılıkları eşgüdümle ve yönlendirir.⁴

Sosyal bütünleşmeyi sağlayan faktörler, özsel ve yardımcı faktörler olmak üzere iki ana başlık altında değerlendirilebilir. Özsel faktörlerin temel üç özelliğinden söz edilebilir. İlki, değerlerde anlaşmadır ki bu bütünleşmeyi kolaylaştırır. Her toplumda en alt düzeyde de olsa değerler ve normlar üzerinde anlaşma vardır. Bu değerler ve normlar, kişilerin üzerinde anlaştığı genelleşmiş anlamlar sağlarlar ve sosyo-kültürel bütünleşmenin temel faktörü olarak görülürler. İkincisi ise, işlevlerin paylaşımıdır. Şeyleri birlikte yapan kişiler, birlikte bir şeyler yapmanın değerli ve önemli olduğuna inanırlar. Son olarak çeşitli kültürel örüntülere sahip farklı gruplardaki kişilerin çoğul katılımıdır. Kişi girdiği farklı gruplarda farklı sosyal roller oynar ve genellikle diğer kişilerin belirlediği şekilde oynar. Yardımcı faktörler, ikincil yani koşullara bağlı olarak oluşan faktörler olmalarından dolayı toplumsal bütünleşmeye katkı sağlayan unsurlardır. Bunlardan biri, toplum üyelerinin karşı karşıya kaldığı dışsal baskı, tehdit ve tehlikelerdir. Bir savaş sırasında düşmanın yarattığı tehdide ve tehlikeye karşı gösterilen sosyal reaksiyon buna en iyi örnektir. İkincisi ise, statü farkları, yaptırımlar, hukuk kuralları toplumsal bütünleşme yönünde fonksiyon icra edebilirler. Karşılıklı çıkara dayalı bağlılık/bağımlılık da bütünleşmeyi sağlayan yardımcı faktörlerdendir. Çeşitli grupların çıkarları birbirinden farklı olmasına rağmen toplum açısından farklı çıkarların çoğu karşılıklı bağımlılık içindedir.⁵

Toplumsal birbiriyle uyumlu işleyen bir bütün olması için ortak paylaşımların önemi dikkate alınmalıdır. Bu ortak paylaşım alanları büyük bir kültürel mirastan en basit düzeyde ortak bir toprak paylaşımına kadar değişik aşamaları kapsar. Ancak tam bir sosyal bütünleşmenin oluşması için en azından bazı konularda fikir birliğinin oluşması gerekmektedir. Bu koşulların sağlanamaması halindeyse kimi zaman dış ya da iç tehditlerle sosyal bütünleşme tehlikeye girebilmektedir.

⁴ TEZCAN, Mahmut. (1995). Sosyolojiye Giriş, A.Ü. Basımevi, Ankara, s. 215.

⁵ FICHTER, Joseph. (1996). Sosyoloji Nedir?, (Çev: Nilgün Çelebi), Attila Kitabevi, Ankara, 2. 206-208.

1.1. ARAŞTIRMANIN AMACI

Giriş bölümünde tartışılan literatürden hareketle bu araştırmanın amacı, TR62 Bölgesi'nde (Adana & Mersin) sosyal uyum ve toplumsal bütünleşmenin sağlanması için gerekli ihtiyaçları anlamak, vatandaş taleplerini bir arada değerlendirmek ve bu ihtiyaç ve talepler doğrultusunda çözüm önerileri geliştirmektir.

1.2. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırmanın evreni Mersin ilinde ikamet eden 18 yaş üstü bireylerden oluşmaktadır. Bu çerçevede Mersin ilinde belirlenmiş olan 22 mahallede 18 yaş üstü bireylere toplam 570 anket uygulanmıştır.

Araştırmanın yöntemi; 1. örnek kütlenin seçimi, 2. veri toplama yöntemi ve 3. verilerin değerlendirilmesi olmak üzere üç aşamadan oluşmaktadır.

1. Araştırmanın ana kütlesini, Mersin ilinde ikamet eden 18 yaş üstü bireylerden oluşmaktadır. Örnek kütle, ana kütleden “Tabakalı Tesadüfi Örneklem” yöntemi kullanılarak seçilen bireylerden oluşturulmuştur. %95 güven düzeyinde ve örnek olayının gerçekleşme olasılığının %50 olması durumunda, tabakalı tesadüfi örneklem yöntemiye göre ana kütle nüfustan minimum 570 kişilik bir örneğin araştırmada kullanılması gerektiği hesaplanmıştır.

2. Veri toplama yöntemi olarak “anket” metodu kullanılmış olup, anketler yüz yüze görüşülerek yapılmıştır. Bu bağlamda veri toplama aşamasında bilgi edinme süresi kısalmış, maliyet düşmüş ve veri kaynağı sayısallaştırılarak planlama aşaması kolaylaştırılmıştır.

3. Anket yoluyla elde edilen veriler, SPSS programı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmada katılımcılara aşağıdaki başlıklarda sorular yöneltilmiştir.

- * Demografik bilgilere ilişkin sorular (Yaş, eğitim ve gelir durumu, vb.),
- * Göç ve haneye yönelik sorular,
- * Kamu hizmetlerinden ve yerel yönetim hizmetlerinden memnuniyete yönelik sorular,
- * Toplumsal yaşamdan beklentilere ilişkin sorular,
- * Toplumsal değerlere ilişkin sorular.

BÖLÜM II

2. ARAŞTIRMANIN ANALİZİ VE BULGULARI

2.1. DEMOGRAFİK GÖSTERGELER

Araştırma örneklemini çerçevesinde Mersin’de toplam 570 (%31,4), anket uygulanmıştır. Araştırmada 211’i kadın (%37) ve 359’u erkek (%63) olmak üzere toplam 570 kişiye anket uygulaması gerçekleştirilmiştir.

Tablo 1. Hane Halkı Bilgilerine İlişkin Demografik Göstergeler		
	Sayı	Yüzde
Cinsiyet		
Kadın	1348	50,9
Erkek	1302	49,1
TOPLAM	2650	100
	Sayı	Yüzde
Yaş		
0-4	255	9,6
5-9	276	10,4
10-14	312	11,8
15-19	297	11,2
20-24	248	9,4
25-29	211	8,0
30-34	189	7,1
35-39	173	6,5
40-44	174	6,6
45-49	136	5,1
50-54	109	4,1
55-59	81	3,1
60-64	55	2,1
65 ve üzeri	132	5,0
Cevap Yok	2	0,1
TOPLAM	2650	100

Hane Halkı Bilgilerine İlişkin Demografik Göstergeler(Devamı)		
	Sayı	Yüzde
<u>Genel Faaliyet Durumu</u>		
Çalışıyor	486	18,3
Çalışmıyor	2164	81,7
TOPLAM	2650	100
	Sayı	Yüzde
<u>Medeni Durum</u>		
Evli	1042	39,3
Hiç evlenmedi	1475	55,7
Eşi vefat etti	86	3,2
Boşandı	47	1,8
TOPLAM	2650	100
	Sayı	Yüzde
<u>Eğitim Durumu</u>		
Okul çağında değil	10	0,4
Okur-yazar değil	109	4,1
Bir okul bitirmedi	916	34,6
İlkokul/İlköğretim	843	31,8
Ortaokul	392	14,8
Lise	305	11,5
2 veya 3 Yıllık Yüksekokul	32	1,2
Üniversite	41	1,5
Yüksek Lisans/Doktora	2	0,1
TOPLAM	2650	100

Yukarıdaki verilerden hanelerdeki eğitim düzeyinin oldukça düşük olduğu gözlenmektedir. Çoğunluğu evli olan katılımcıların %75,4'ü ise herhangi bir işte çalışmadığını belirtmiştir. Katılımcıların çalışma durumunu gösteren aşağıdaki verilerden işsizliğin oldukça yaygın olduğu görülecektir.

Tablo 2. Katılımcıların Çalışma Durumu ve Hane Geliri Bilgileri

	Sayı	Yüzde (%)
<u>İŞYERİNİN HUKUKİ DURUMU</u>		
Özel	430	75,4
Kamu	120	21,1
Çalışmıyor	20	3,5
TOPLAM	570	100
<u>ÇALIŞILAN İŞTEKİ STATÜ</u>		
Ücretli/Maaşlı/Yevmiyeli	107	18,8
İşveren	9	1,6
Kendi Hesabına	24	4,2
Ücretsiz Aile İşçisi	140	24,6
TOPLAM	430	75,4
<u>AYLIK HANE GELİRİ</u>		
0-1509	440	77,2
1510-2166	92	16,1
2167-3032	23	4
3033-4442	10	1,8
4443- Üstü	4	0,7
Cevap Yok	1	0,2
TOPLAM	570	100

Tablodan görüleceği gibi araştırmaya dahil edilen hanelerin çoğunluğu düzenli gelire sahiptir. Hali hazırda çalışmamakta olan öğrenci ve ev kadını kategorileri bir tarafa bırakılırsa, çalışan örneklem içerisinde en yüksek oran, özel sektörde işçilik olarak ortaya çıkmaktadır. Hane geliri oranlarını iki kategoride ele almak olanaklıdır. 1509 TL ve altı gelire sahip olanların oranı %77,2 iken, bunun üzerinde geliri olanların oranı %22,6'dır. TÜRK-İŞ'in Kasım 2017 araştırmasına göre dört kişilik bir ailenin dengeli ve yeterli beslenebilmesi için yapması gereken aylık gıda harcaması (açlık sınırı) 1.608,13 TL'dir. Gıda harcaması ile beraber diğer harcamalar da (giyim, konut, ulaşım, eğitim vb.) göz önüne alındığında yapılması gereken zorunlu harcamalar (yoksulluk sınırı) 5.238,22 TL'ye yükselmektedir.⁶ Bu verilere göre bu araştırmaya katılan örneklemın önemli bir kısmının yoksulluk sınırının altında yaşadığını söylemek mümkündür.

⁶ TÜRK-İŞ Haber Bülteni, 26 Aralık 2017.

Göçle gelenler ile kentin yerlileri arasında hane geliri açısından önemli farklılıklar ortaya çıkmamaktadır. Yoksulluk genel olarak hem göçle gelenlerde hem de kentin yerlilerine yayılmıştır. Aşağıdaki tablo bu ilişkiyi göstermektedir.

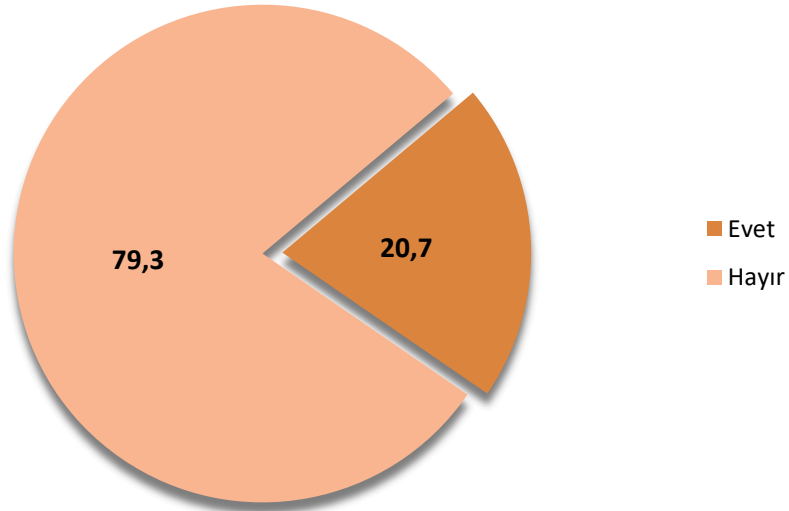
Tablo 3.Göç ile Gelme ve Hane Halkı Geliri			
Doğduğunuzdan beri bu kentte mi yaşıyorsunuz?			
	Evet	Hayır	TOPLAM
0-1509 TL	75,1	79,1	77,3
1510-2166 TL	17,5	15,1	16,2
2167-3032 TL	5,4	2,9	4,0
3033-4442 TL	0,0	0,0	1,8
4443 TL ve Üstü	0,0	0,0	0,7
TOPLAM	100	100	100
Chi-square =7,059			P=,133

Görüldüğü gibi göçle gelenler ile kentin yerlileri arasında hane geliri açısından büyük farklar ortaya çıkmamaktadır.

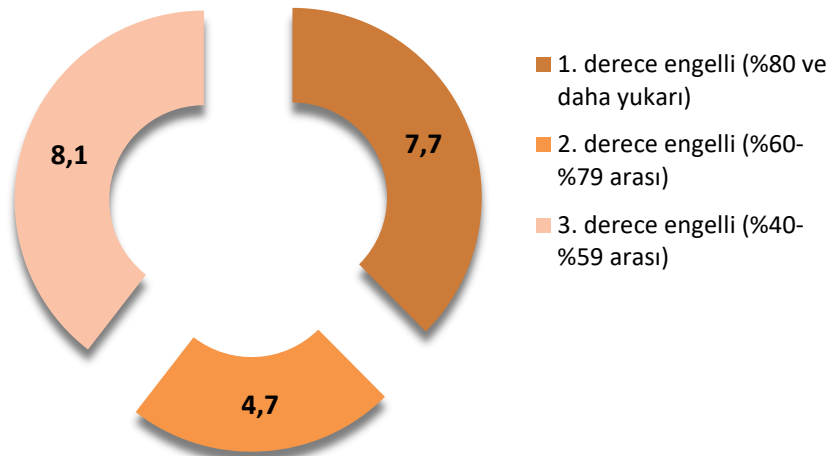
Araştırma çerçevesinde katılımcılara çalışmama nedenleri de sorulmuştur. Ev kadınlarını bir tarafa bırakırsak çoğunluk iş bulamadığını belirtmektedir (%11,4). %4'ü özürlü ya da hasta olduğunu, %3,7'si ise çalışmak için oldukça yaşlı olduğunu düşünmektedir.

Katılımcılara hanede engelli ya da sağlık sorunları nedeniyle çalışamayan bir birey bulunup bulunmadığı ve engellilik derecesi sorulmuştur. Aşağıdaki iki grafik bu soruya verilen yanıtları göstermektedir.

Grafik 1. Ailenizde Engelli ya da Sağlık Sorunları Nedeniyle Çalışamayan Kimse Var mı?

Grafik 2. Engelli ya da Sağlık Sorunları Nedeniyle Çalışamayan Bireyin Engellilik Derecesi

TÜİK'in 2011 Nüfus ve Konut Araştırmasına göre Türkiye'deki engelli nüfusun toplam nüfusa oranı %6.6'dır.⁷ Dolayısıyla bu araştırmada ortaya çıkan engelli oranı oldukça

⁷ TÜİK, Haber Bülteni, sayı: 18617, 6 Temmuz 2015, <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=18617>

yüksektir. Ayrıca hanelerdeki engellilerin üçte birinin yüksek bir engellilik derecesine sahip olduğu gözlenmektedir.

Katılımcılara göç hikayelerine ilişkin sorular yöneltilmiştir. Aşağıdaki tablo bu sorulara verilen yanıtları göstermektedir.

Tablo 4. Hanelerin Göç Bilgileri		
	Sayı	Yüzde (%)
<u>DOĞDUĞUNUZDAN BERİ BU İLÇEDE Mİ YAŞIYORSUNUZ?</u>		
Evet	259	45,3
Hayır	311	54,6
TOPLAM	570	100
<u>GÖÇ ETME NEDENİ*</u>		
İşsizlik	179	57,6
Ulaşım Olanakları	12	3,9
Güvenlik	6	1,9
Eğitim	14	4,5
Sağlık	5	1,6
Dini İnançlar	2	0,6
Doğal Afetler	7	2,3
Evlilik	86	27,7
TOPLAM	311	100
<u>BULUNDUĞUNUZ İLÇEDEN AYRILMAYI DÜŞÜNÜYOR MUSUNUZ?</u>		
Evet	45	7,9
Hayır	508	89,1
Cevapsız	17	3,0
TOPLAM	570	100

Tablodan göçle gelme oranının oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Beklenebileceği gibi işsizlik göçün en önemli nedenidir. Ayrıca katılımcıların çoğunluğu bulundukları yerden başka bir yere göç etmek istememektedir.

Katılımcılara oturdukları konutun mülkiyeti ve durumu hakkında sorular yöneltilmiştir. Buna göre araştırmaya katılanlar arasında konut sahibi olanlar %31,1'dir. Katılımcıların %55,8'i kiracı olduğunu, %10,7'si de kira ödemeksizin başkasının evinde oturduğunu bildirmiştir. Lojmanda oturanların oranı %2,1'dir.

Oturulan evin mülkiyet durumu ile ilgili farklı çalışmalarda farklı bulgular elde edilmektedir. Örneğin 2014 yılında TRC2 Bölgesi Yaşam Kalitesi Araştırması (Diyarbakır - Şanlıurfa)⁸ sonuçlarına göre yaşadığı konutun kendine ait olduğunu ifade edenlerin oranı % 70'dir. Kirada oturanlar % 24'lük bir paya sahip iken, konut kredisi borcu olanlar % 3'dür. Oturduğu yere kira ödemeyenlerin oranının da % 3 olduğu bulunmuştur.

Sonu 0 ile biten yıllarda yapılmakta olan TÜİK Nüfus ve Konut Araştırması 2011⁹ sonuçlarına göre, Türkiye'de hane halklarının %67.3'ü ikamet ettikleri konutun sahibidir. Oturdıkları konutun sahibi olmayan ancak kira ödemeyen (anne/baba/akraba evi, afet evi vb.) hane halklarının oranı ise %7.3'tür. Bu veriler karşılaştırıldığında, TR62 Bölgesinde konut sahibi olma oranının Türkiye geneline göre daha düşük olduğu görülmektedir.

TÜİK Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırmasından elde edilen veriler kullanılarak 2006 ve 2013 yılları karşılaştırılmış ve mülkiyet durumu açısından oturdıkları konutta ev sahibi olan hanelerin sayısının 2006 yılına göre %17.9'luk bir artış göstererek 2013 yılında 12 milyon 211 bine ulaştığı belirlenmiştir. Kiracı olan hane sayısı ise 2006 yılına göre %10.3'lük bir artışla 4 milyon 625 bin olmuştur.

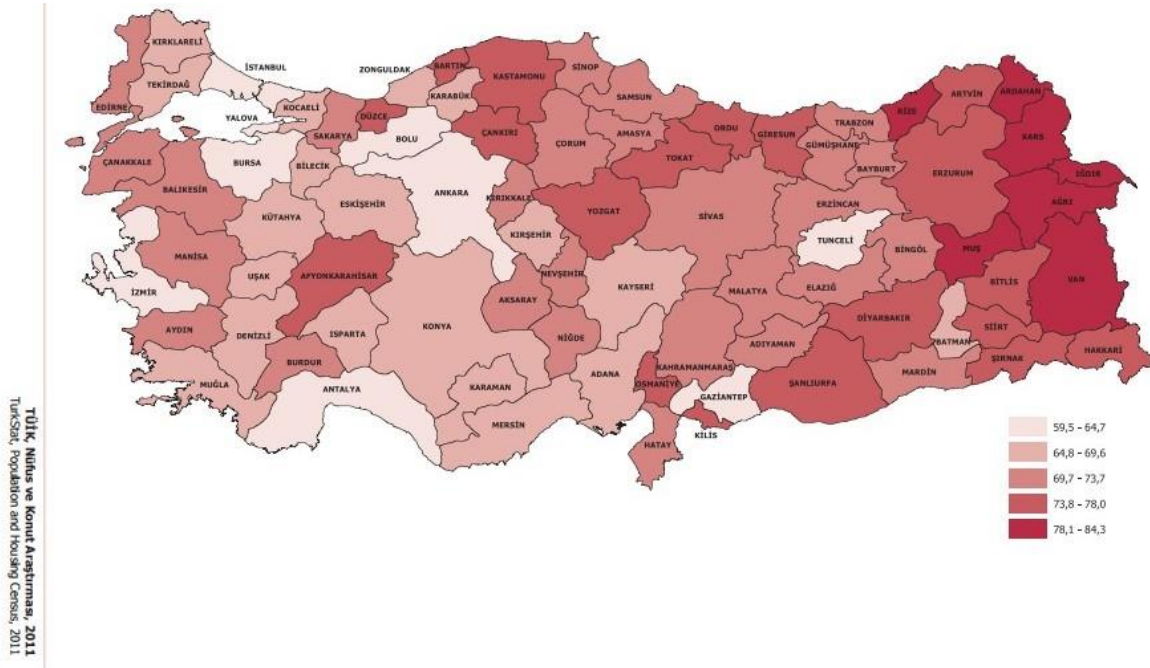
TÜİK Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması¹⁰ sonuçlarına göre hanelerin oturdıkları konuta mülkiyet şekline göre dağılımı incelendiğinde, 2013 yılında hanelerin %59.2'si ev sahibi, %22.4'ü kiracı iken, %1.7'si lojmanda ve %16.6'sı kira ödemeden (akraba evi vb.) oturanlardan oluşmaktadır. Aynı oranlar 2006 yılında sırasıyla %59.9, %24.3, %1.2 ve %14.6 olarak gerçekleşmiştir. Bu araştırmada oturulan konutun mülkiyeti kendisine ait olanların oranının(%53.2), Türkiye genelinde konut sahibi olma oranından (%59.2) daha düşük olduğu görülmektedir.

⁸ Şeker, M., Saldanlı, A. ve Bektaş, H. (2014). TRC2 Bölgesi Yaşam Kalitesi Araştırması (Diyarbakır – Şanlıurfa).

⁹ TÜİK, Nüfus ve Konut Araştırması, 2011

¹⁰ TÜİK Basın Odası Haberleri, 18 Kasım 2014, Sayı: 2014/65

Grafik 3. Oturdıkları konutun sahibi olan hanehalklarının oranı, 2011

Katılımcıların ikamet ettikleri konut tipi incelendiğinde, en fazla iki katlı olan müstakil konutlarda oturanların %80,4 ile en büyük grubu oluşturduğu görülmektedir. Katılımcıların %19,3'ü ise üç katlı ya da daha yüksek apartman dairesinde oturmaktadır.

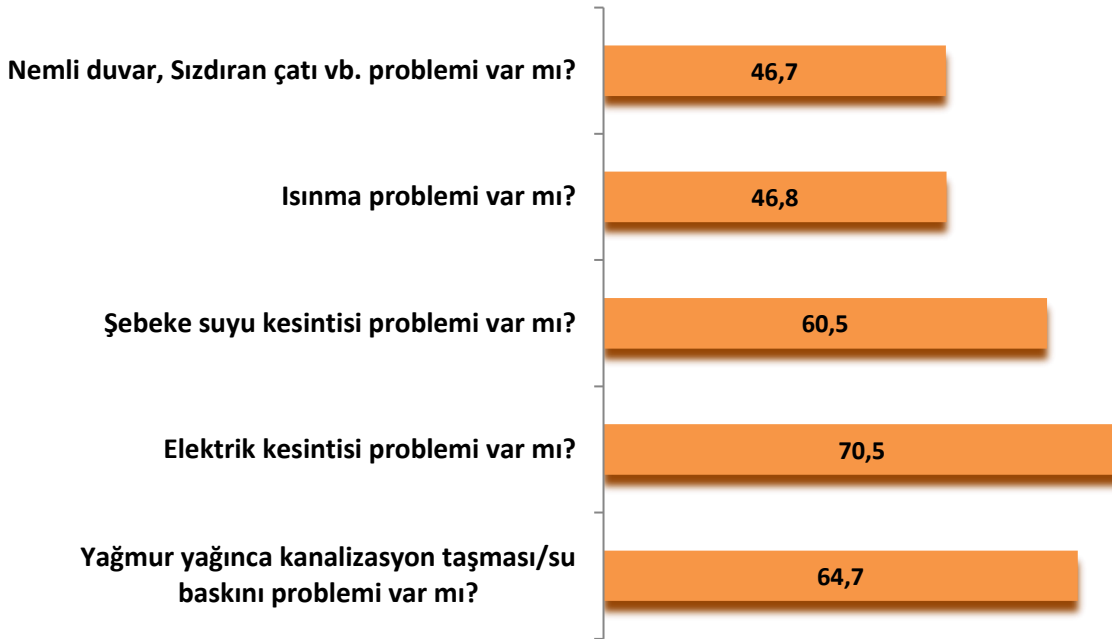
Tablo 5. Konutun Isıtma Türü

	Sayı	Yüzde (%)
Odun	214	37,5
Kömür	63	11,1
Doğalgaz	19	3,3
Elektirikli Isıtıcı	51	8,9
Odun ve Kömür	3	0,5
Diğer	218	38,2
TOPLAM	570	100

Konutların ısınma türü odun, kömür ya da her ikisinin kullanımıyla gerçekleştirilmektedir. Doğalgaz ile ısınan evlerin oldukça düşük olduğunu söylemek mümkündür.

Katılımcılara yaşadıkları konutta ve çevrede ne tür problemler yaşadıkları sorulmuştur. Aşağıdaki grafik bu sorulara verilen yanıtları göstermektedir (Grafik sayılan probleme evet yanıtını veren katılımcıları göstermektedir).

Grafik 4. Yaşanan Konutta ya da Çevrede Karşılaşılan Problemler

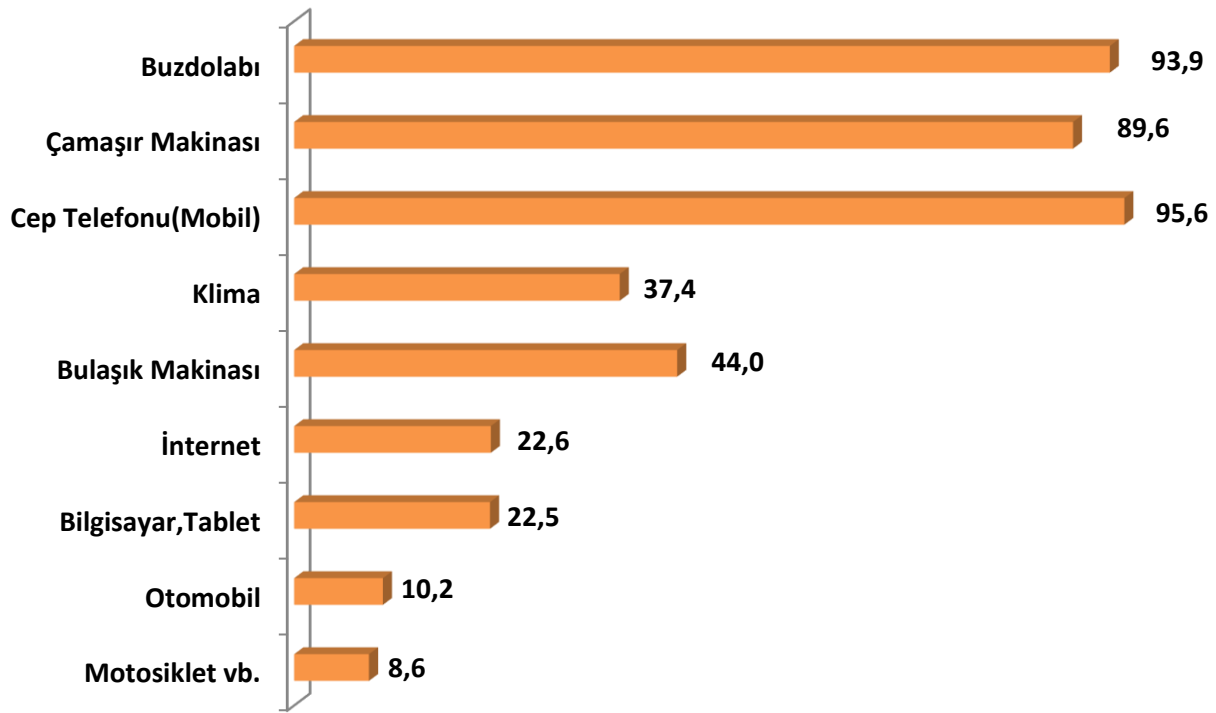
Görüleceği gibi yaşanan konuttaki en önemli sorun elektrik kesintisidir. Yağmur yağınca kanalizasyon taşması/su baskını problemi ise bunu izlemektedir. Buna ek olarak şebeke suyu kesintisi yaşayan katılımcıların sayısının da oldukça yüksek olduğu gözlenmektedir.

TÜİK Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması¹¹ 2015'e göre maddi yoksunluk, aralarında çamaşır makinesi, renkli televizyon, telefon ve otomobil sahipliği de olmak üzere 9 nesneden en az 4'üne sahip olunmaması şeklinde tanımlanmaktadır. (Diğerleri; beklenmedik harcamalar, evden uzakta bir haftalık tatil, kira, konut kredisi, borç ödemeleri, iki günde bir et, tavuk, balık içeren -veya vejetaryenler için eşdeğer yiyecekler- yemek ve evin ısınma ihtiyacının ekonomik olarak karşılanamaması). TÜİK verilerine göre ciddi maddi yoksunluk oranı 2014 yılında %29,4 iken 2015 yılında %30,3'e yükselmiştir.

¹¹ TÜİK Haber Bülteni, 21 Eylül 2016, Sayı: 21584

Araştırmada hanedeki dayanıklı tüketim mallarından hangilerini kullandıkları sorulmuştur. Aşağıdaki grafik bu soruya verilen yanıtları göstermektedir (Grafik sadece evet yanıtını verenlerin oranını göstermektedir).

Grafik 5. Hanelerdeki Dayanıklı Tüketim Malları

Buzdolabı (%93,9), cep telefonu (%95,6) ve çamaşır makinası (%89,6) neredeyse katılımcıların tamamına yakınının sahip oldukları dayanıklı tüketim mallarıdır. Fakat Bulaşık Makinesi sahipliği (%44) ve klima sahipliği (%37,4) için aynı şey söylenemez; bunlar daha az yaygındır. Cep telefonu kullanımının yüksek olmasında sabit telefon aboneliğinin genel olarak azalma eğiliminde olması ve mobil telefon kullanımının yaygınlaşması da etkili olmuş gibi görünmektedir. Bilgisayar sahipliği (%22,5) ve internet kullanımı (%22,6) ise görece daha azdır.

TÜİK Hane halkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması 2017¹² sonuçlarına göre 2017 yılı Nisan ayında hanelerin %80.7'si evden İnternete erişim imkânına sahip olmuştur. Bu oran 2016 yılının aynı ayında %76.3 idi.

¹² TÜİK Haber Bülteni, 18 Ağustos 2017, Sayı: 24862

Geniş bant İnternet erişim imkânına sahip hanelerin oranı 2017 yılı Nisan ayında %78.3'tü. Buna göre hanelerin %40'ı sabit geniş bant bağlantı (ADSL, kablolu İnternet, fiber vb.) ile internete erişim sağlarken, %72.4'ü mobil geniş bant bağlantı ile İnternete erişim sağlamaktaydı. Geniş bant İnternet erişim imkânına sahip hanelerin oranı önceki yıl %73.1'di.

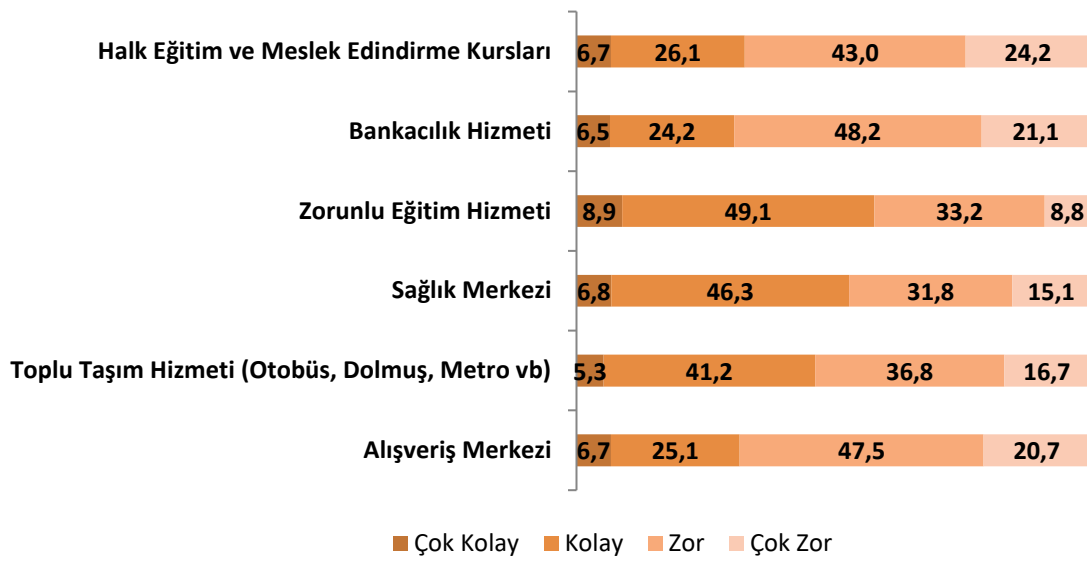
Bu araştırmada özellikle internet kullanımı (%22,6) ile ilgili verilerin Türkiye geneli (%78.3) ile karşılaştırılamayacak kadar düşük olduğu görülmektedir. Bu veri, hanede özellikle ilk ve ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören çocukların eğitimine de olumsuz yönde yansıyabilecek bir bulgudur. Fırsat eşitliği ilkesi çerçevesinde düşünüldüğünde, öncelikle çözüm bekleyen sorunlardan birinin bu bölgelerde internet kullanımının/sahipliğinin yaygınlaştırılması olduğu anlaşılmaktadır.

2.2. YAŞAM VE ÇEVRE BEKLENTİLERİNE İLİŞKİN BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde katılımcılara yaşadığı çevreden ve hayattan beklentilerine ilişkin sorular yöneltilmiştir. Bu bölümde bu başlığa ilişkin veriler değerlendirilecektir.

Katılımcılara yaşadıkları çevredeki kamusal ve yerel hizmetlerden memnuniyetlerine ilişkin olarak toplam üç soru yöneltilmiştir.

Grafik 6. Belirtilen Hizmetlere Erişebilme Durumu

Katılımcılar zorunlu eğitim, sağlık merkezi ve toplu taşıma hizmetlerine ulaşımın genellikle kolay olduğunu belirtirken, halk eğitim/meslek edindirme kurslarına, bankacılık hizmetlerine ve alışveriş merkezlerine ulaşımın daha zor olduğunu belirtmiştir. En kolay ulaşılan hizmet zorunlu eğitim hizmeti olurken en zor ulaşılan hizmet bankacılık hizmetidir.

Bu noktada göç ile kente gelen vatandaşların kamu hizmetlerine erişimi önem kazanmaktadır. Nitekim yeni bir kente gelmek bu hizmetlere ulaşma bakımından bu bireyleri zorlayabilmektedir. Bu çerçevede göç ile kente gelen vatandaşların kamu hizmetlerine erişim durumuna bakmak yararlı olacaktır. Aşağıdaki tablo bu ilişkiyi göstermektedir.

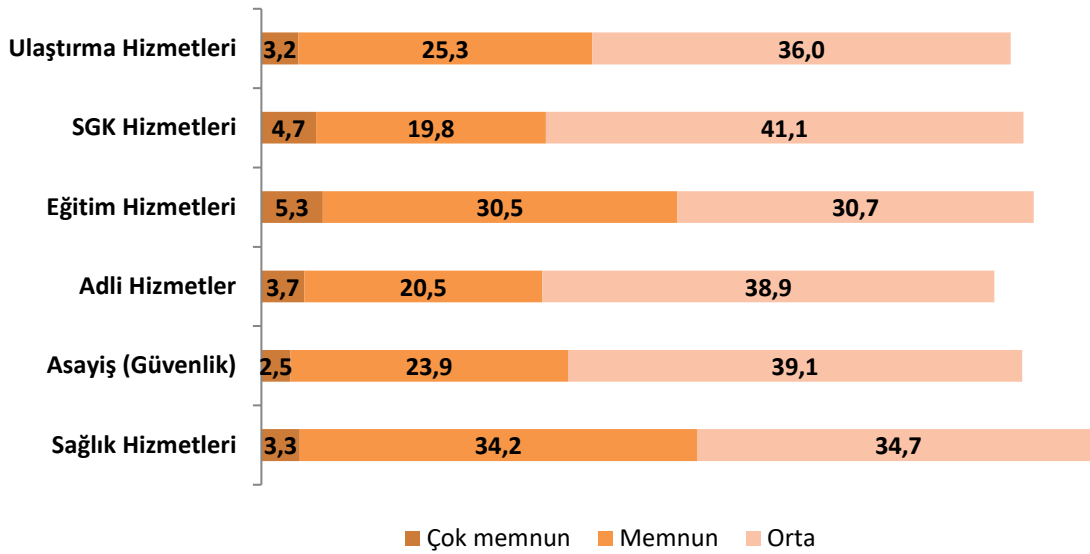
Tablo 6.Göç ile Gelme ve Kamu Hizmetlerine Erişim

Doğduğunuzdan beri bu kentte mi yaşıyorsunuz?			
	Evet	Hayır	TOPLAM
<u>Alışveriş Merkezi</u>			
Kolay/Çok Kolay	43,80	21,90	31,80
Zor/Çok Zor	56,20	78,20	68,20
TOPLAM	100	100	100
Chi-square = 38,281			P = ,000
<u>Toplu Taşıım Hizmeti (Otobüs, Dolmuş, Metro vb)</u>			
	Evet	Hayır	TOPLAM
Kolay/Çok Kolay	54,6	39,9	46,6
Zor/Çok Zor	45,3	60,2	53,4
TOPLAM	100	100	100
Chi-square =19,575b			P = ,000
<u>Sağlık Merkezi</u>			
	Evet	Hayır	TOPLAM
Kolay/Çok Kolay	60,5	47,2	53,3
Zor/Çok Zor	39,6	52,7	46,7
TOPLAM	100	100	100
Chi-square = 18,790			P = ,000
<u>Zorunlu Eğitim Hizmeti</u>			
	Evet	Hayır	TOPLAM
Kolay/Çok Kolay	60,9	55,9	58,2
Zor/Çok Zor	39,1	44,0	41,8
TOPLAM	100	100	100
Chi-square =2,137			P = .544
<u>Bankacılık Hizmeti</u>			
	Evet	Hayır	TOPLAM
Kolay/Çok Kolay	38,7	24,2	30,8
Zor/Çok Zor	61,3	75,9	69,3
TOPLAM	100	100	100
Chi-square =30,770			P = ,000
<u>Halk Eğitim ve Meslek Edindirme Kursları</u>			
	Evet	Hayır	TOPLAM
Kolay/Çok Kolay	37,2	29,3	32,9
Zor/Çok Zor	62,8	70,7	67,2
TOPLAM	100	100	100
Chi-square = 16,371			P =.001

Yukarıda görüldüğü gibi göçle gelenler, zorunlu eğitim hizmeti dışında diğer kamu hizmetlerine kentin yerlilerine göre çok daha zor ulaştıklarını belirtmektedir.

Katılımcılara kamu hizmetlerinden ne derecede memnun olduklarına ilişkin sorular yöneltilmiştir. Aşağıdaki grafik bu soruya verilen yanıtları göstermektedir. (Grafik belirtilen kamu hizmetine çok memnunum, memnunum ve orta derecede memnunum diyenlerin oranını göstermektedir).

Grafik 7. Kamu Hizmetlerinden Memnuniyet

Grafikten görüldüğü gibi katılımcılar bahsedilen hizmetlerden genel olarak memnundur. Ancak adli hizmetler ve asayiş hizmetlerinden memnuniyet daha çok orta düzeydedir.

Kamu hizmetlerinden memnuniyet ile eğitim düzeyleri karşılaştırıldığında önemli farklılıklar gözlenmektedir. Aşağıdaki tablo bu iki değişken arasındaki ilişkiyi göstermektedir.

**Tablo 7.Görüşülen Kişinin Eğitim Düzeyi ile Kamu Hizmetlerinden Memnuniyet
Eğitim Durumu**

	Okur Yazar Değil	Bir Okul Bitirmedi	İlkokul	Ortaokul	Lise	2-3 Yıllık Yüksek Okul	Üniversite	TOPLAM
Sağlık Hizmetleri								
Memnun	31,9	41,3	34,7	49,3	44,4	40	18,2	37,5
Orta	39,6	31,9	30,7	34,3	44,4	30	18,2	34,7
Memnun değil	28,5	26,7	34,6	16,4	11,1	30	63,6	27,7
TOPLAM	100	100	100	100	100	100	100	100
Chi-square=31,17								P =.000
	Okur Yazar Değil	Bir Okul Bitirmedi	İlkokul	Ortaokul	Lise	2-3 Yıllık Yüksek Okul	Üniversite	TOPLAM
Asayiş (Güvenlik)								
Memnun	20,3	29,9	18,7	41,8	33,3	40	18,2	26,4
Orta	43	37,7	41,3	32,8	44,4	20	27,3	39,1
Memnun değil	36,7	32,5	40	25,4	22,2	40	54,5	34,5
TOPLAM	100	100	100	100	100	100	100	100
Chi-square = 51,382								P = .001
	Okur Yazar Değil	Bir Okul Bitirmedi	İlkokul	Ortaokul	Lise	2-3 Yıllık Yüksek Okul	Üniversite	TOPLAM
Adli Hizmetler								
Memnun	20,3	25,7	20	34,4	55,5	30	9,1	24,2
Orta	38,6	40,8	38,7	34,3	22,2	30	63,6	38,9
Memnun değil	41,1	33,5	41,3	31,4	22,2	40	27,3	36,8
TOPLAM	100	100	100	100	100	100	100	100
Chi-square = 38,778								P = .029
	Okur Yazar Değil	Bir Okul Bitirmedi	İlkokul	Ortaokul	Lise	2-3 Yıllık Yüksek Okul	Üniversite	TOPLAM
Eğitim Hizmetleri								
Memnun	34,3	34,5	32,0	49,3	55,6	40,0	9,1	35,8
Orta	31,9	31,9	29,3	23,9	22,2	30	45,5	30,7
Memnun değil	33,8	33,5	38,7	26,9	22,2	30	45,5	33,5
TOPLAM	100	100	100	100	100	100	100	100

Chi-square = 59,443 P = .000								
	Okur Yazar Değil	Bir Okul Bitirmedi	İlkokul	Ortaokul	Lise	2-3 Yıllık Yüksek Okul	Üniversite	TOPLAM
SGK Hizmetleri								
Memnun	23,7	24,1	21,3	34,4	22,2	30	9,1	24,5
Orta	44	40,3	37,3	40,3	55,6	30	27,3	41,1
Memnun değil	32,4	35,6	41,4	25,4	22,2	40	63,6	34,3
TOPLAM	100	100	100	100	100	100	100	100
Chi-square = 57,183 P = .000								
	Okur Yazar Değil	Bir Okul Bitirmedi	İlkokul	Ortaokul	Lise	2-3 Yıllık Yüksek Okul	Üniversite	TOPLAM
Ulaştırma Hizmetleri								
Memnun	22,7	30,4	30,7	37,3	33,3	40	18,2	28,5
Orta	42	34	26,7	35,8	44,4	30	18,2	36
Memnun değil	35,3	35,6	42,7	26,9	22,2	30	63,6	35,6
TOPLAM	100	100	100	100	100	100	100	100
Chi-square = 82,169 P = .000								

Tablodan yola çıkarak söylenirse görüşülen kişilerin eğitim düzeyi ile kamu hizmetlerinden memnuniyet arasında önemli bir ilişki göze çarpmaktadır. Adli hizmetler dışında diğer hizmetlerden memnuniyet eğitim düzeyi yükseldikçe artmaktadır. Adli hizmetler konusunda bu türden bir ilişki daha zayıf biçimde ortaya çıkmaktadır (P = .029).

Diğer taraftan hane geliri ile kamu hizmetlerinden memnuniyet arasında böyle bir ilişki ortaya çıkmamaktadır. Aşağıdaki tablo bu ilişkiyi göstermektedir.

Tablo 8.Toplam Hane Geliri ile Kamu Hizmetlerinden Memnuniyet

Hane Geliri						
	0-1509 TL	1510-2166 TL	2167-3032 TL	3033-4442 TL	4443 TL+	TOPLAM
Sağlık Hizmetleri						
Memnun	37,5	41,3	34,8	10,0	50,0	37,6
Orta	35,9	23,9	43,5	60,0	50,0	34,8
Memnun değil	26,6	34,8	21,7	30,0	0,0	27,6
TOPLAM	100	100	100	100	100	100
Chi-square =14,979						P = .526
	0-1509 TL	1510-2166 TL	2167-3032 TL	3033-4442 TL	4443 TL+	TOPLAM
Asayiş (Güvenlik)						
Memnun	25,7	30,5	26,1	10,0	50,0	26,4
Orta	41,4	31,5	30,4	40,0	25,0	39,2
Memnun değil	33,0	38,0	43,4	50,0	25,0	34,5
TOPLAM	100	100	100	100	100	100
Chi-square =18,033						P = .322
	0-1509 TL	1510-2166 TL	2167-3032 TL	3033-4442 TL	4443 TL+	TOPLAM
Adli Hizmetler						
Memnun	23,8	26,1	26,1	20,0	25,0	24,3
Orta	41,1	28,3	43,5	30,0	25,0	38,8
Memnun değil	35,0	45,7	30,4	50,0	50,0	36,9
TOPLAM	100	100	100	100	100	100
Chi-square =11,813						P = .757
	0-1509 TL	1510-2166 TL	2167-3032 TL	3033-4442 TL	4443 TL+	TOPLAM
Eğitim Hizmetleri						
Memnun	37,3	33,7	30,4	10,0	25,0	35,9
Orta	30,9	23,9	39,1	50,0	50,0	30,6
Memnun değil	31,8	42,4	30,4	40,0	25,0	33,5
TOPLAM	100	100	100	100	100	100
Chi-square =28,979						P = .024
	0-1509 TL	1510-2166 TL	2167-3032 TL	3033-4442 TL	4443 TL+	TOPLAM
SGK Hizmetleri						
Memnun	24,1	26,1	30,4	10,0	50,0	24,6
Orta	43,9	32,6	26,1	40,0	25,0	41,1
Memnun değil	32,1	41,3	43,5	50,0	25,0	34,2
TOPLAM	100	100	100	100	100	100
Chi-square =18,208						P = .312
	0-1509 TL	1510-2166 TL	2167-3032 TL	3033-4442 TL	4443 TL+	TOPLAM
Ulaştırma Hizmetleri						
Memnun	27,3	32,6	30,4	30,0	50,0	28,5
Orta	38,4	25,0	34,8	40,0	25,0	36,0
Memnun değil	34,3	42,4	34,8	30,0	25,0	35,5

TOPLAM	100	100	100	100	100	100
				Chi-square =22,912	P = .116	

Görüldüğü gibi gelir düzeyi arttıkça kamu hizmetlerinden memnuniyetin de arttığını ya da azaldığını söylemek olanaklı değildir. Bu anlamda kamu hizmetlerinden memnuniyetin hane geliri ile doğrudan ilişkisinin olmadığını söylemek olanaklıdır.

Bu noktada kamu hizmetlerinden memnun olma ya da olmama durumunun kentten göç etmeyi etkileyip etkilemediği sorusu sorulabilir. Aşağıdaki tablo bu ilişkiyi göstermektedir.

Tablo 9. Kamu Hizmetlerinden Memnuniyet İle Göç Etme Eğilimi			
Bulunduğunuz şehirden ayrılmayı düşünüyor musunuz?			
	Evet	Hayır	TOPLAM
<u>Sağlık Hizmetleri</u>			
Memnun	28,9	38,7	37,9
Orta	40,0	34,6	35,1
Memnun değil	31,1	26,6	27,0
TOPLAM	100	100	100
			Chi-square =3,755 P = .044
	Evet	Hayır	TOPLAM
<u>Asayiş (Güvenlik)</u>			
Memnun	20,0	27,8	27,1
Orta	46,7	38,2	38,9
Memnun değil	33,4	34,0	34,0
TOPLAM	100	100	100
			Chi-square =9,090 P = .059
	Evet	Hayır	TOPLAM
<u>Adli Hizmetler</u>			
Memnun	15,6	25,6	24,8
Orta	37,8	39,2	39,1
Memnun değil	46,7	35,2	36,1
TOPLAM	100	100	100
			Chi-square =11,071 P = .026
	Evet	Hayır	TOPLAM
<u>Eğitim Hizmetleri</u>			
Memnun	37,8	35,6	35,8
Orta	26,7	31,5	31,1

Memnun değil	35,5	32,9	33,1
TOPLAM	100	100	100
Chi-square =1,726			P = .786
	Evet	Hayır	TOPLAM
<u>SGK Hizmetleri</u>			
Memnun	13,3	26,4	25,3
Orta	53,3	39,6	40,7
Memnun değil	33,3	34,0	34,0
TOPLAM	100	100	100
Chi-square =8,831			P = .065
	Evet	Hayır	TOPLAM
<u>Ulaştırma Hizmetleri</u>			
Memnun	24,4	29,7	29,3
Orta	46,7	35,0	36,0
Memnun değil	28,9	35,3	34,7
TOPLAM	100	100	100
Chi-square =7,203			P = .126

Görüleceği gibi kamu hizmetlerinden memnuniyet düzeyi ile kentten göç etme eğilimi arasında doğrudan bir ilişki yoktur. Yani, kentten göç etme eğilimi olanlar için kamu hizmetinden memnun olmamalarını bunun nedeni olarak göstermek doğru olmayacaktır. Aynı şey yerel hizmetlere ilişkin de söylenebilir. Nitekim göç etme eğilimi olanlar ve olmayanlar arasında yerel hizmetlerden memnuniyet açısından bir fark ortaya çıkmamaktadır.

Ailesinde engelli ya da sağlık sorunu nedeniyle çalışamayan bireylerin olduğu hanelerde de kamu ve yerel hizmetlerden memnuniyet düzeylerinde önemli bir farklılık ortaya çıkmamaktadır. Aşağıdaki tablo bu ilişkiyi göstermektedir.

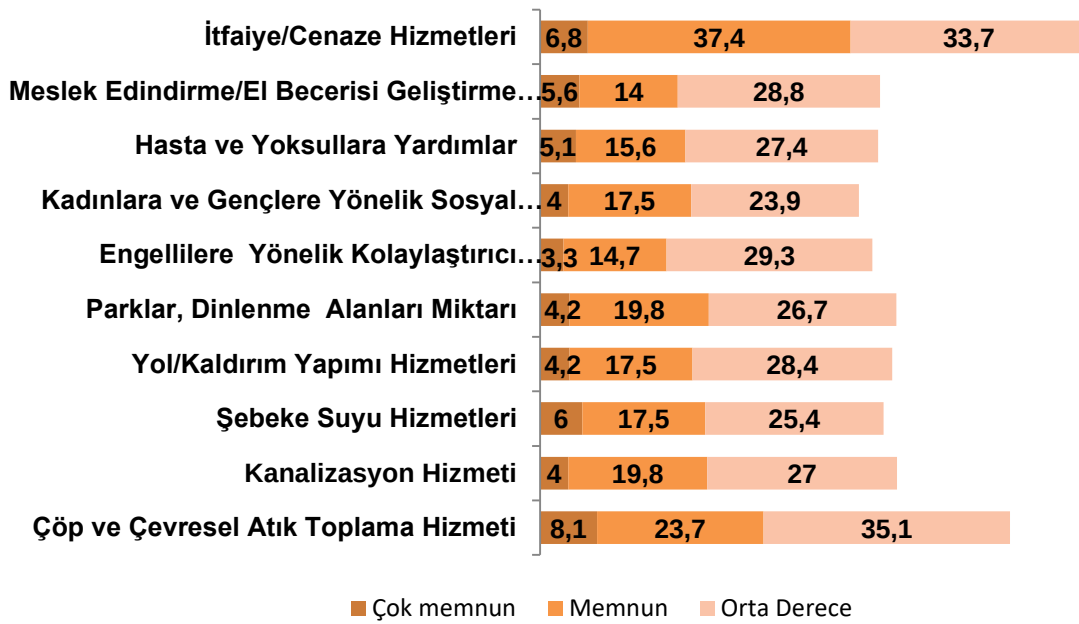
Tablo 10. Kamu Hizmetlerinden Memnuniyet İle Hanede Engeli Bireylerin Varlığı

Hanenizde engelli birey var mı?			
	Evet	Hayır	TOPLAM
<u>Sağlık Hizmetleri</u>			
Memnun	31,3	39,1	37,5
Orta	37,3	34,1	34,7
Memnun değil	31,3	26,8	27,7
TOPLAM	100	100	100
Chi-square =2,704			P = .609
	Evet	Hayır	TOPLAM
<u>Asayis (Güvenlik)</u>			
Memnun	21,2	27,7	26,4
Orta	35,6	40,0	39,1
Memnun değil	43,2	32,3	34,5
TOPLAM	100	100	100
Chi-square =5,245			P = .263
	Evet	Hayır	TOPLAM
<u>Adli Hizmetler</u>			
Memnun	16,9	26,1	24,2
Orta	41,5	38,3	38,9
Memnun değil	41,5	35,6	36,8
TOPLAM	100	100	100
Chi-square =8,711			P = .069
	Evet	Hayır	TOPLAM
<u>Eğitim Hizmetleri</u>			
Memnun	33,9	36,3	35,8
Orta	30,5	30,8	30,7
Memnun değil	35,6	33,0	33,5
TOPLAM	100	100	100
Chi-square =1,515			P = .824
	Evet	Hayır	TOPLAM
<u>SGK Hizmetleri</u>			
Memnun	19,5	25,9	24,5
Orta	42,4	40,7	41,1
Memnun değil	38,2	33,4	34,3
TOPLAM	100	100	100
Chi-square =2,573			P = .632
	Evet	Hayır	TOPLAM
<u>Ulaştırma Hizmetleri</u>			
Memnun	28,8	28,3	28,5

Orta	34,7	36,3	36,0
Memnun değil	36,4	35,4	35,6
TOPLAM	100	100	100
			Chi-square =1,496 P = .827

Yukarıda görüldüğü gibi engellilik durumu kamu hizmetlerinden memnuniyeti etkilememektedir. Diğer taraftan hanede engellilik durumunun varlığı ile kamu hizmetlerine erişim arasında anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamaktadır.

Grafik 8. Yerel Hizmetlerden Memnuniyet

Katılımcılara yerel hizmetlerden ne derecede memnun oldukları sorulmuştur. Katılımcıların kamu hizmetlerine göre yerel hizmetlerden daha az memnun olduğu gözlenmektedir. En yüksek memnuniyet itfaiye ve cenaze hizmetlerindeyken, bunu çöp ve çevresel atık toplama hizmetleri izlemektedir. Ancak hasta ve yoksullara yardım, kadınlara ve gençlere yönelik sosyal hizmetler, engellilere yönelik düzenlemeler, park ve dinlenme alanları miktarı, yol/kaldırım yapımı ve kanalizasyon hizmetlerinden memnuniyet derecesi %50'nin altındadır.

Bu çerçevede katılımcılara merkezi ve yerel yönetimlerden talep ettikleri üç şeyin ne olduğu sorulmuştur. Aşağıdaki tablolar bu soruya verilen yanıtları göstermektedir.

Tablo 11. Merkezi ve Yerel Yönetimlerden Birinci Talep		
	Sayı	Yüzde (%)
Anaokulu	22	3,9
İlköğretim Okulu	3	0,5
Ortaokul- Lise	13	2,3
Meslek Lisesi	25	4,4
İmam Hatip Lisesi	17	3,0
Yol ve Kaldırım	119	20,9
Kanalizasyon	67	11,8
Sinema	64	11,2
Çocuk Oyun Parkı	73	12,8
Yeşil Alan (Piknik Alanı)	75	13,2
Aile Sağlık Merkezi	20	3,5
Hastane	29	5,1
Otopark	12	2,1
Pazar Yeri	13	2,3
Alış Veriş Merkezi	9	1,6
Spor Merkezi	3	0,5
Eğlence Merkezi	4	0,7
Kafe-Kafeterya	1	0,2
Cevap Yok	1	0,2
Toplam	570	100

Tablo 12. Merkezi ve Yerel Yönetimlerden İkinci Talep

	Sayı	Yüzde (%)
Ortaokul- Lise	4	0,7
Meslek Lisesi	2	0,4
İmam Hatip Lisesi	2	0,4
Yol ve Kaldırım	4	0,7
Kanalizasyon	42	7,4
Sinema	42	7,4
Çocuk Oyun Parkı	23	4,0
Yeşil Alan (Piknik Alanı)	110	19,3
Aile Sağlık Merkezi	20	3,5
Hastane	88	15,4
Otopark	35	6,1
Pazar Yeri	58	10,2
Alış Veriş Merkezi	61	10,7
Spor Merkezi	8	1,4
Eğlence Merkezi	26	4,6
Meslek Edindirme Kursları	12	2,1
Kafe-Kafeterya	3	0,5
Kütüphane	3	0,5
Cevap Yok	27	4,7
TOPLAM	570	100

Tablo 13. Merkezi ve Yerel Yönetimlerden Üçüncü Talep

	Sayı	Yüzde (%)
Meslek Lisesi	2	0,4
İmam Hatip Lisesi	1	0,2
Yol ve Kaldırım	2	0,4
Sinema	3	0,5
Çocuk Oyun Parkı	4	0,7
Yeşil Alan (Piknik Alanı)	14	2,5
Aile Sağlık Merkezi	13	2,3
Hastane	43	7,5
Otopark	18	3,2
Pazar Yeri	77	13,5
Alış Veriş Merkezi	83	14,6
Spor Merkezi	23	4,0
Eğlence Merkezi	56	9,8
Meslek Edindirme Kursları	129	22,6
Kafe-Kafeterya	27	4,7
Kütüphane	28	4,9
Diğer	2	0,4
Cevap Yok	45	7,9
Toplam	570	100

Her üç tablo incelendiğinde, katılımcıların birinci talep olarak yol ve kaldırım, yeşil alan, çocuk oyun parkı ve kanalizasyon; ikinci olarak yeşil alan, hastane; üçüncü olarak da meslek edindirme kursları, alışveriş merkezi, pazar yeri ve hastane taleplerini öne çıkardığı görülmektedir. Bunların çoğunluğunun yerel yönetim hizmetlerinin faaliyet alanı içerisinde olduğunu da vurgulamak gerekir.

Eğitim durumu ile yerel ve merkezi yönetimlerden talepler karşılaştırıldığında bazı talepler dışında önemli farklılıklar ortaya çıkmamaktadır. Buna ilişkin tablo aşağıdadır.

Tablo 14. Görüşülen Kişinin Eğitim Düzeyi ile Merkezi ve Yerel Yönetimlerden Talepler (Birinci Talep)

Eğitim Durumu								
	Okur Yazar Değil	Bir Okul Bitirmedi	İlkokul	Ortaokul	Lise	2-3 Yıllık Yüksek Okul	Üniversite	TOPLA M
Anaokulu		3,9	3,7	2,7	4,5	11,1	10	3,9
İlköğreti m Okulu			1		1,5			0,5
Ortaokul- Lise		2,9	3,7					2,3
Meslek Lisesi		3,4	5,2	9,3			10	4,4
İmam Hatip Lisesi		3,9	1	2,7	6,1		10	3
Yol ve Kaldırım	27,3	20,8	22,5	17,3	19,7	11,1	30	20,9
Kanalizas yon		16,4	9,4	9,3	10,6		10	11,8
Sinema		11,1	8,4	8	27,3	11,1		11,2
Çocuk Oyun Parkı	54,5	12,6	12,6	13,3	4,5	33,3	10	12,8
Yeşil Alan (Piknik Alanı)	18,2	10,1	16,2	18,7	9,1		10	13,2
Aile Sağlık Merkezi		2,9	3,1	5,3	3	11,1	10	3,5
Hastane		4,8	5,8	5,3	4,5	11,1		5,1
Otopark		1,4	2,1	1,3	6,1			2,1
Pazar Yeri		2,9	1,6	1,3	3	11,1		2,3
Alış Veriş Merkezi		1,4	1	5,3				1,6
Spor Merkezi		1	0,5					0,5
Eğlence Merkezi			2,1					0,7
Diğer		0,5						0,2
TOPLAM	100	100	100	100	100	100	100	100
Chi-square = 123,460 P = .073								

Yukarıdaki verilerden yola çıkarak talepler ile eğitim durumu arasında anlamlı farklar olduğunu söylemek pek olanaklı değildir (P = .073). Bütün eğitim düzeylerinde talepler

çocuk oyun parkı, yol ve kaldırım, kanalizasyon, yeşil alan ve sinemada yoğunlaşmaktadır. İkinci ve üçüncü taleplerde de benzer bir sonuç karşımıza çıkmaktadır.

Diğer taraftan merkezi ve yerel yönetimlerden talepler ile gelecek yaşamdan genel olarak beklentiler arasında önemli bir korelasyon görülmektedir. Aşağıdaki tablo bu ilişkiyi göstermektedir.

Tablo 15. Gelecek Yaşamdan Genel Olarak Beklentiler ile Merkezi ve Yerel Yönetimlerden Talepler (Birinci Talep)				
Genel olarak hayatınız sizce nasıl olacak?				
	Daha İyi Olacak	Aynı Kalacak	Daha Kötü Olacak	TOPLAM
Anaokulu	10,2	4,4		3,9
İlköğretim Okulu		0,3	1,3	0,5
Ortaokul- Lise		3,0	1,3	2,3
Meslek Lisesi	5,1	3,9	5,4	4,4
İmam Hatip Lisesi	1,7	3,9	1,3	3,0
Yol ve Kaldırım	25,4	19,7	22,1	20,9
Kanalizasyon	5,1	13,0	11,4	11,8
Sinema	20,3	13,0	3,4	11,2
Çocuk Oyun Parkı	10,2	11,6	16,8	12,8
Yeşil Alan (Piknik Alanı)	10,2	10,8	20,1	13,2
Aile Sağlık Merkezi	1,7	3,9	3,4	3,5
Hastane	1,7	5,8	4,7	5,1
Otopark	3,4	2,8		2,1
Pazar Yeri	1,7	1,7	4,0	2,3
Alış Veriş Merkezi		1,1	3,4	1,6
Spor Merkezi	1,7	0,6		0,5
Eğlence Merkezi	1,7	0,3	1,3	0,7
Diğer		0,3		0,2
TOPLAM	100	100	100	100
Chi-square = 67,487 P = .001				

Her üç grupta da en yüksek oran yol ve kaldırım talebindedir. Gelecekte her şey genel olarak daha iyi olacak diyenlerde ikinci sırada sinema, üçüncü sırada çocuk oyun parkı, yeşil alan ve anaokulu talebi gelirken, aynı kalacak yanıtını verenlerde sonraki talepler sırasıyla kanalizasyon, sinema ve çocuk oyun parkı biçimindedir. Gelecekte her şeyin genel olarak daha kötü olacağını söyleyenlerin sonraki talepleri yeşil alan, çocuk oyun

parkı ve kanalizasyon biçiminde sıralanmaktadır. Talepler geleceğe ilişkin kişisel beklentiler ve hanenin durumuna ilişkin beklentilerle karşılaştırıldığında da benzer sonuçlara ulaşılmaktadır.

Merkezi ve yerel yönetimlerden talepler ile ekonomik açıdan gelecekte beklenenlerle karşılaştırıldığında yukarıdakine benzer bir sonuç çıkmaktadır. Yani, bulunduğu muhit ve çevrenin gelecekte ekonomik açıdan çok daha iyi yönde değişeceğine inanmaların talepleri sırasıyla sinema (%23,9), yeşil alan (%17,4) ve yol ve kaldırım (%15,2) taleplerinde yoğunlaşırken, kötü yönde değişeceğini düşünenlerde bu sıra yeşil alan (%21,5), kanalizasyon (%18,5) ve yol ve kaldırım (%16,4) biçiminde değişmektedir (Chi-square = 89,635 P = .000). Talepler, sosyal haklar ve özgürlükler ile kamusal hizmetlerin sunumu açısından gelecekte beklenenlerle karşılaştırıldığında da benzer oranlar karşımıza çıkmaktadır.

İlginç bir biçimde hane geliri ile talepler karşılaştırıldığında bu derece bir farklılık karşımıza çıkmamaktadır. Aşağıdaki tablo bu ilişkiyi göstermektedir.

**Tablo 16. Hane Geliri ile Merkezi ve Yerel Yönetimlerden Talepler
(Birinci Talep)**

	Hane Geliri					TOPLAM
	0-1509 TL	1510-2166 TL	2167-3032 TL	3033-4442 TL	4443+ TL	
Talepler						
Anaokulu	2,7	7,7	13,0			3,9
İlköğretim Okulu		2,2	4,3			0,5
Ortaokul-Lise	2,5	2,2				2,3
Meslek Lisesi	4,3	4,4	4,3	10,0		4,4
İmam Hatip Lisesi	3,4		4,3	10,0		3,0
Yol ve Kaldırım	23,0	12,1	21,7	10,0	25,0	21,0
Kanalizasyon	11,8	9,9	8,7	30,0	25,0	11,8
Sinema	11,1	8,8	17,4	10,0	50,0	11,3
Çocuk Oyun Parkı	13,4	13,2	4,3			12,7
Yeşil Alan (Piknik Alanı)	11,1	25,3	8,7	10,0		13,2
Aile Sağlık Merkezi	3,4	2,2	4,3	20,0		3,5
Hastane	6,1	1,1	4,3			5,1
Otopark	2,3	1,1	4,3			2,1
Pazar Yeri	2,0	4,4				2,3
Alış Veriş Merkezi	1,6	2,2				1,6
Spor Merkezi	0,2	2,2				0,5
Eğlence Merkezi	0,7	1,1				0,7
Diğer	0,2					0,2
TOPLAM	100	100	100	100	100	100
Chi-square = 85,981 P = .069						

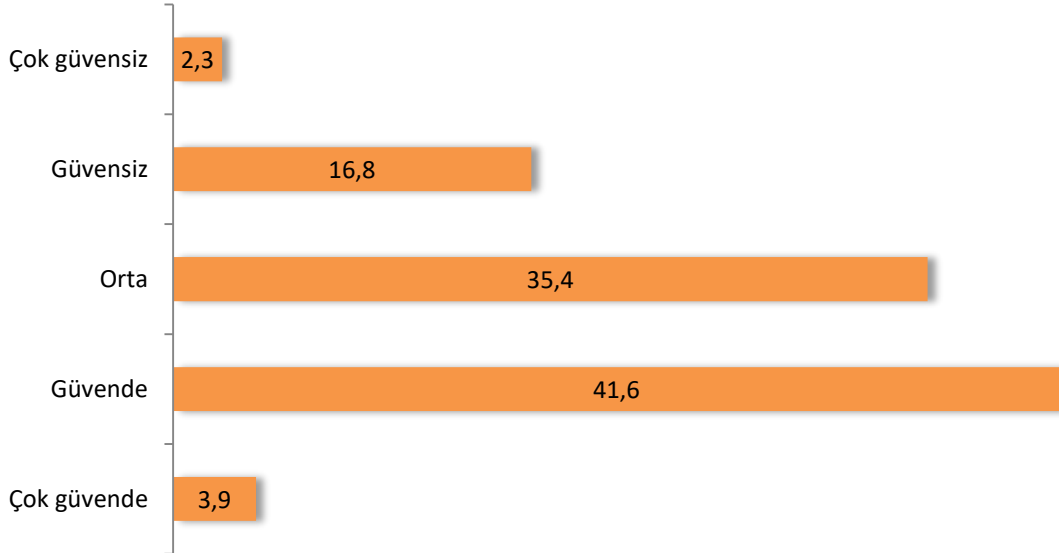
Görüldüğü gibi Chi-square değeri ve P sayısı arada anlamlı bir ilişki olmadığını göstermektedir. Ancak üst gelir grubunda taleplerin yol ve kaldırım, kanalizasyon taleplerinde yoğunlaştığını, alt gelir grubunda benzer taleplerin yanı sıra yeşil alan talebinin de yüksek değerler almıştır.

Göçle gelenlerin kentin yerlileri ile talepleri birbirlerine oldukça benzemektedir. Nitekim kentin yerlilerinin talepleri yol ve kaldırım (%20,5), yeşil alan (%17,4), çocuk oyun parkı (%15,1), sinema (%15,1) taleplerinde yoğunlaşırken göçle gelenlerin talepleri sırasıyla yol ve kaldırım (%21,3), kanalizasyon (%15,2), çocuk oyun parkı (%11) olarak ortaya çıkmaktadır (Chi-square =20,776, P =,236).

Diğer taraftan ailede engelli bireylerin varlığı ile merkezi ve yerel yönetimlerden talepler arasında bir farklılık ortaya çıkmamaktadır. Nitekim, ailesinde engelli bireyler olmayan kişiler, sırasıyla yol ve kaldırım (%19,7), çocuk oyun parkı (%13,5), yeşil alan (%13,3) talep ederken, hanesinde engelli bireylerin olduğu katılımcılar yol ve kaldırım (%25,4), kanalizasyon (%16,1), yeşil alan (%12,7) talep etmektedirler (Chi-square = 13,901 P =.874).

Araştırmada katılımcılara yaşadıkları çevrede kendilerini güvende hissedip hissetmedikleri sorulmuştur. Aşağıdaki grafik bu soruya verilen yanıtları göstermektedir.

Grafik 9. Bulunduğu Çevrede Kendisini Güvende Hisseder mi?

Grafikten görüldüğü gibi katılımcıların %40'ından biraz fazlası kendisini güvende hissetmektedir. Orta derecede güvende hissettiğini belirtenlerin oranı %35,4'tür. Güvende hissetmediğini belirtenlerin oranı ise yaklaşık %20'dir. Bu oran az görünse de insanların güvenliği konusundaki kaygılar dikkate alındığında oldukça yüksek olduğunu belirtmek gerekir.

Diğer taraftan göç ile gelenler ile kentin yerlileri arasında kendisini bulunduğu yerde güvende hissetmek konusunda önemli farklar ortaya çıkmamaktadır. Aşağıdaki tablo bu ilişkiyi göstermektedir.

Tablo 17. Göç ile Gelme ve Kendini Güvende Hissetme			
Doğduğunuzdan beri bu kentte mi yaşıyorsunuz?			
	Evet	Hayır	TOPLAM
Çok Güvende	5,4	2,6	3,9
Güvende	43,8	39,9	41,7
Orta	35,7	35,4	35,5
Güvensiz	13,6	19,3	16,7
Çok Güvensiz	1,6	2,9	2,3
TOPLAM	100	100	100
Chi-square = 7,380 P = .117			

Tablodan görüldüğü gibi göçle gelenler ile kentin yerlileri arasında kendini güvende hissetme konusunda önemli farklılıklar görülmemektedir.

Kendini güvende hissetme ile kamu hizmetlerinden memnuniyet arasında da yakın bir ilişki vardır. Aşağıdaki tablo bu ilişkiyi göstermektedir.

Tablo 18. Kendini Güvende Hissetme ile Kamu Hizmetlerinden Memnuniyet						
Kendini Güvende Hissetme						
	Çok Güvende	Güvende	Orta	Güvensiz	Çok Güvensiz	TOPLAM
<u>Sağlık Hizmetleri</u>						
Memnun	31,8	48,1	36,6	19,8	0,0	37,5
Orta	40,9	32,9	40,1	30,2	7,7	34,7
Memnun değil	27,3	19,0	23,2	50,0	92,3	27,7
TOPLAM	100	100	100	100	100	100
Chi-square =118,465						P = .000
	Çok Güvende	Güvende	Orta	Güvensiz	Çok Güvensiz	TOPLAM
<u>Asayiş (Güvenlik)</u>						
Memnun	31,8	35,9	22,3	13,5	0,0	26,4
Orta	27,3	42,2	45,5	25,0	7,7	39,1
Memnun değil	40,9	22,0	32,2	61,5	92,3	34,5
TOPLAM	100	100	100	100	100	100
Chi-square =89,005						P = .000
	Çok Güvende	Güvende	Orta	Güvensiz	Çok Güvensiz	TOPLAM
<u>Adli Hizmetler</u>						
Memnun	27,2	30,8	22,2	14,6	0,0	24,2
Orta	54,5	41,4	41,1	28,1	15,4	38,9

Memnun değil	18,2	27,9	36,6	57,3	84,6	36,8
TOPLAM	100	100	100	100	100	100
Chi-square =98,704						P = .000
	Çok Güvende	Güvende	Orta	Güvensiz	Çok Güvensiz	TOPLAM
Eğitim Hizmetleri						
Memnun	45,4	47,7	30,6	19,8	0,0	35,8
Orta	27,3	32,5	35,1	19,8	15,4	30,7
Memnun değil	27,2	19,8	34,1	60,4	84,6	33,5
TOPLAM	100	100	100	100	100	100
Chi-square =91,381						P = .000
	Çok Güvende	Güvende	Orta	Güvensiz	Çok Güvensiz	TOPLAM
SGK Hizmetleri						
Memnun	27,3	30,8	24,7	11,5	0,0	24,5
Orta	45,5	43,9	42,6	32,3	23,1	41,1
Memnun değil	27,2	25,3	32,6	56,3	76,9	34,3
TOPLAM	100	100	100	100	100	100
Chi-square =59,946						P = .000
	Çok Güvende	Güvende	Orta	Güvensiz	Çok Güvensiz	TOPLAM
Ulaştırma Hizmetleri						
Memnun	36,4	33,7	28,3	17,7	0,0	28,5
Orta	22,7	42,2	40,6	17,7	7,7	36,0
Memnun değil	40,9	24,1	31,2	64,6	92,4	35,6
TOPLAM	100	100	100	100	100	100
Chi-square =107,884						P = .000

Tablodan görüleceği gibi kendini güvende hissedenler, hissetmeyenlere göre kamu hizmetlerinden daha memnundur. Katılımcılara iş durumu, mali durum ve genel olarak yaşamlarının gelecekte nasıl olacağına ilişkin sorular yöneltilmiştir. Aşağıdaki tablo bu sorulara verilen yanıtları göstermektedir.

Tablo 19. Geleceğe Yönelik Beklentiler		
	Sayı	Yüzde (%)
<u>Genel olarak hayatınız sizce nasıl olacak?</u>		
Daha İyi Olacak	60	10,5
Aynı Kalacak	361	63,3
Daha Kötü Olacak	149	26,1
TOPLAM	570	100
<u>İş durumunuz nasıl olacak?</u>		
Daha İyi Olacak	67	11,8
Aynı Kalacak	326	57,2
Daha Kötü Olacak	177	31,1
TOPLAM	570	100
<u>Hanenizin mali durumu nasıl olacak?</u>		
Daha İyi Olacak	89	15,6
Aynı Kalacak	285	50,0
Daha Kötü Olacak	195	34,2
Cevap Yok	1	0,2
TOPLAM	570	100

Tablodan görüldüğü gibi ilk iki soruda katılımcıların yarıdan fazlası durumunun değişmeyeceğine inanmaktadır. Ancak her üç soruda da gelecekte daha kötü durumda olacaklarına dair inanç oldukça güçlüdür. Dolayısıyla katılımcıların önemli bir kısmının gelecekte olumlu yönde beklentiye sahip olduklarını düşünmek zordur.

Gelecekte beklenenler ile kamu hizmetlerinden memnuniyet arasında da önemli bir ilişki vardır. Aşağıdaki tablo bu ilişkiyi göstermektedir.

Tablo 20. Görüşülen Kişinin Gelecekte Beklentisi ile Kamu Hizmetlerinden Memnuniyet

Genel Olarak Gelecekte Beklentiler				
	Daha İyi Olacak	Aynı Kalacak	Daha Kötü Olacak	TOPLAM
<u>Sağlık Hizmetleri</u>				
Memnun	70,0	40,2	18,1	37,5
Orta	26,7	40,4	24,2	34,7
Memnun değil	3,4	19,4	57,7	27,7
TOPLAM	100	100	100	100
Chi-square =123,019				P = .000
	Daha İyi Olacak	Aynı Kalacak	Daha Kötü Olacak	TOPLAM
<u>Asayiş (Güvenlik)</u>				
Memnun	55,0	27,2	12,8	26,4
Orta	36,7	42,7	31,5	39,1
Memnun değil	8,4	30,2	55,7	34,5
TOPLAM	100	100	100	100
Chi-square =89,960				P = .000
	Daha İyi Olacak	Aynı Kalacak	Daha Kötü Olacak	TOPLAM
<u>Adli Hizmetler</u>				
Memnun	50,0	25,2	11,4	24,2
Orta	40,0	44,3	25,5	38,9
Memnun değil	10,0	30,5	63,1	36,8
TOPLAM	100	100	100	100
Chi-square =83,267				P = .000
	Daha İyi Olacak	Aynı Kalacak	Daha Kötü Olacak	TOPLAM
<u>Eğitim Hizmetleri</u>				
Memnun	66,7	37,9	18,1	35,8
Orta	26,7	34,1	24,2	30,7
Memnun değil	6,7	28,0	57,8	33,5
TOPLAM	100	100	100	100
Chi-square =84,535				P = .000
	Daha İyi Olacak	Aynı Kalacak	Daha Kötü Olacak	TOPLAM
<u>SGK Hizmetleri</u>				
Memnun	46,7	25,5	13,4	24,5
Orta	41,7	46,0	28,9	41,1
Memnun değil	11,6	28,5	57,7	34,3
TOPLAM	100	100	100	100
Chi-square =69,956				P = .000
	Daha İyi Olacak	Aynı Kalacak	Daha Kötü Olacak	TOPLAM
<u>Ulaştırma Hizmetleri</u>				
Memnun	58,4	29,4	14,1	28,5
Orta	26,7	41,6	26,2	36,0
Memnun değil	15,0	29,1	59,7	35,6
TOPLAM	100	100	100	100
Chi-square =35,040				P = .000

Yukarıdaki tablo incelendiğinde, gelecekte beklenmesi daha iyi olan katılımcıların kamu hizmetlerinden de daha memnun oldukları görülecektir. Dolayısıyla gelecekte olumlu yönde beklenti düzeyi azaldıkça kamu hizmetlerinden memnun olma düzeyinin de azaldığı söylenebilir. Memnuniyet düzeyi hem iş durumu hem de hanenin mali durumuna ilişkin beklentilerle karşılaştırıldığında da benzer sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Yani, iş durumu ya da hane geliri konusunda gelecekte beklenenler olumlu düzeyde ise kamu hizmetlerinden memnun olma düzeyi de yükselmektedir. Ancak bu konularda beklenti düzeyi düşük ise bu durumda kamu hizmetlerinden memnuniyet düzeyi de düşmektedir.

Bu soruya benzer olarak katılımcılara gençler, yaşlılar, kadınlar ve engelliler açısından 2018 yılının nasıl geçeceği sorulmuştur. Aşağıdaki tablo bu soruya verilen yanıtları göstermektedir.

Tablo 21. 2018 Yılına İlişkin Beklentiler		
	Sayı	Yüzde (%)
<u>GENÇ</u>		
Çok yeterli	58	10,2
Yeterli	136	23,9
Orta	189	33,2
Yetersiz	134	23,5
Çok yetersiz	53	9,3
TOPLAM	570	100
<u>YAŞLI</u>		
Çok yeterli	11	1,9
Yeterli	49	8,6
Orta	159	27,9
Yetersiz	237	41,6
Çok yetersiz	114	20,0
TOPLAM	570	100
<u>KADIN</u>		
Çok yeterli	23	4,0
Yeterli	63	11,1
Orta	155	27,2
Yetersiz	190	33,3
Çok yetersiz	139	24,4
TOPLAM	570	100
<u>ENGELLİ</u>		
Çok yeterli	13	2,3
Yeterli	40	7,0
Orta	156	27,4
Yetersiz	217	38,1
Çok yetersiz	144	25,3
TOPLAM	570	100

Katılımcılar her dört ölçüt için de 2018 yılından çok umutlu görünmemektedir. Özellikle kadın ve engelliler söz konusu olduğunda bu umutsuzluk bir miktar daha yükselmektedir.

Bu noktada son olarak katılımcılara bulundukları çevre ve muhitte gelecekte ne tür beklentileri oldukları sorusu yöneltilmiştir.

Tablo 22. Geleceğe Yönelik Beklentiler		
	Sayı	Yüzde (%)
<u>Ekonomik Açıdan</u>		
Daha iyi olacak	47	8,2
Aynı kalacak	328	57,5
Daha kötü olacak	195	34,2
TOPLAM	570	100
<u>Sosyal Haklar ve Özgürlükler Açısından</u>		
Daha iyi olacak	72	12,6
Aynı kalacak	316	55,4
Daha kötü olacak	182	31,9
TOPLAM	570	100
<u>Kamu Hizmetlerinin Sunumu Açısından</u>		
Daha iyi olacak	78	13,7
Aynı kalacak	330	57,9
Daha kötü olacak	162	28,4
TOPLAM	570	100

Görüldüğü gibi katılımcıların genel olarak %30'u özellikle ekonomik açıdan gelecekte yaşadıkları çevrenin daha kötü olacağını düşünmektedir. Ekonomik açıdan, sosyal haklar ve özgürlükler ve kamu hizmetlerinin sunumunun gelecekte aynı kalacağına yönelik inanç daha fazladır.

Bu noktada bir karşılaştırma daha yapmakta yarar vardır. Nitekim katılımcıların ekonomik açıdan gelecekte bekledikleri ile kamu hizmetlerinden memnuniyet arasında yakın bir ilişki vardır. Aşağıdaki tablo bu ilişkiyi göstermektedir.

Tablo 23. Görüşülen Kişinin Ekonomik Açıdan Gelecekte Beklentisi ile Kamu Hizmetlerinden Memnuniyet

Ekonomik Açıdan Gelecekte Beklentiler				
	Daha İyi Olacak	Aynı Kalacak	Daha Kötü Olacak	TOPLAM
<u>Sağlık Hizmetleri</u>				
Memnun	63,8	42,7	22,6	37,5
Orta	36,2	39,9	25,6	34,7
Memnun değil		17,4	51,8	27,7
TOPLAM	100	100	100	100
Chi-square =112,105				P = .000
	Daha İyi Olacak	Aynı Kalacak	Daha Kötü Olacak	TOPLAM
<u>Asayiş (Güvenlik)</u>				
Memnun	61,7	27,4	15,9	26,4
Orta	34,0	45,7	29,2	39,1
Memnun değil	4,3	26,8	54,9	34,5
TOPLAM	100	100	100	100
Chi-square =93,560				P = .000
	Daha İyi Olacak	Aynı Kalacak	Daha Kötü Olacak	TOPLAM
<u>Adli Hizmetler</u>				
Memnun	53,2	25,9	14,3	24,2
Orta	40,4	47,3	24,6	38,9
Memnun değil	6,4	26,9	61	36,8
TOPLAM	100	100	100	100
Chi-square =102,824				P = .000
	Daha İyi Olacak	Aynı Kalacak	Daha Kötü Olacak	TOPLAM
<u>Eğitim Hizmetleri</u>				
Memnun	74,4	40,0	19,5	35,8
Orta	21,3	35,1	25,6	30,7
Memnun değil	4,2	25,0	54,8	33,5
TOPLAM	100	100	100	100
Chi-square =95,039				P = .000
	Daha İyi Olacak	Aynı Kalacak	Daha Kötü Olacak	TOPLAM
<u>SGK Hizmetleri</u>				
Memnun	55,3	25,9	14,9	24,5
Orta	40,4	47,6	30,3	41,1
Memnun değil	4,3	26,6	54,9	34,3
TOPLAM	100	100	100	100
Chi-square =95,119				P = .000

	Daha İyi Olacak	Aynı Kalacak	Daha Kötü Olacak	TOPLAM
<u>Ulaştırma Hizmetleri</u>				
Memnun	63,8	30,2	16,9	28,5
Orta	31,9	42,4	26,2	36,0
Memnun değil	4,3	27,5	56,9	35,6
TOPLAM	100	100	100	100
			Chi-square =92,869	P = .000

Görüleceği gibi ekonomik açıdan gelecekte beklenen arttıkça katılımcıların kamu hizmetlerinden memnuniyeti de artmaktadır. Aynı ilişki sosyal haklar ve özgürlükler ve kamu hizmetinin sunumu açısından gelecekte beklenenler ile kamu hizmetlerinden memnuniyet verileri karşılaştırıldığında da ortaya çıkmaktadır.

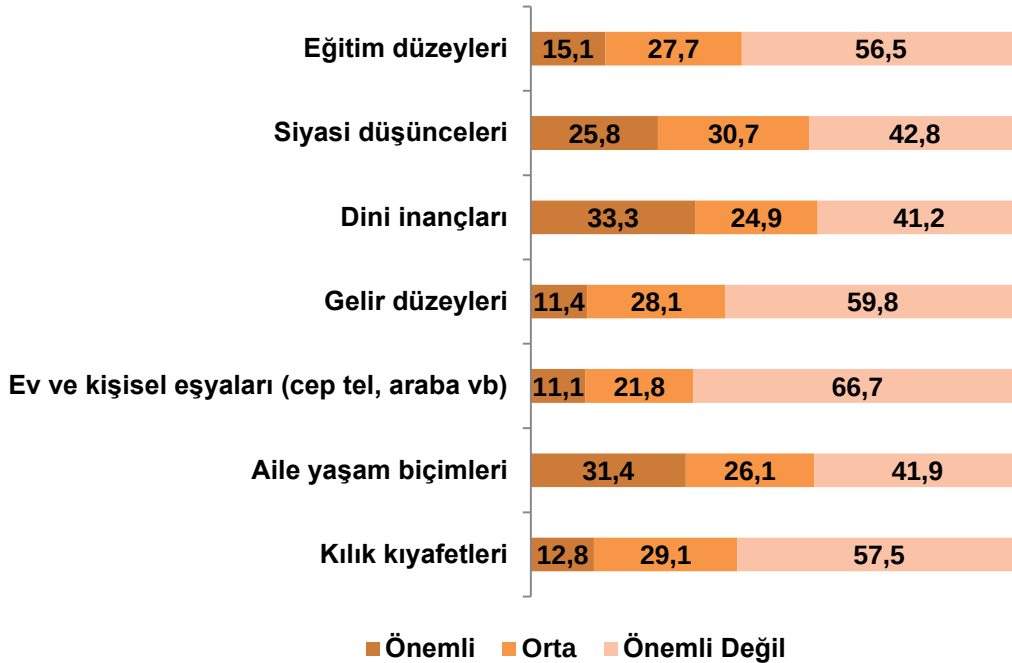
2.3. TOPLUMSAL DEĞERLER VE SOSYAL YARDIMLARA İLİŞKİN BULGULAR

Bu bölümde katılımcılara toplumsal değerler ve yardımlara ilişkin sorular yöneltilmiştir. Aşağıda bu konuda sorulan sorulardan elde edilen veriler sunulacaktır.

Katılımcılara ilk olarak toplumda itibarlı olmayı sağlayan en önemli üç etkeni sıralamaları istenmiştir. Buna göre ilk etken %32,3 ile para, %27 ile düzgün bir aile yaşamı, %11,4 ile onurlu/ahlaklı bir yaşam olarak karşımıza çıkmaktadır. İkinci olarak katılımcıların çoğunluğu onurlu/ahlaklı bir yaşam (%24,2) ve para (%21,2) seçeneklerini işaret etmiştir. Katılımcıların üçüncü olarak önem verdikleri değerler sosyal çevre (%24,9), düzgün bir aile yaşamı (%21,6), eğitim (%17) olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yukarıdaki verileri tamamlayan bir başka soru, katılımcılara başkalarını değerlendirirken hangi niteliklere dikkat ettiklerine ilişkindir. Aşağıdaki grafik bu soruya verilen yanıtları göstermektedir.

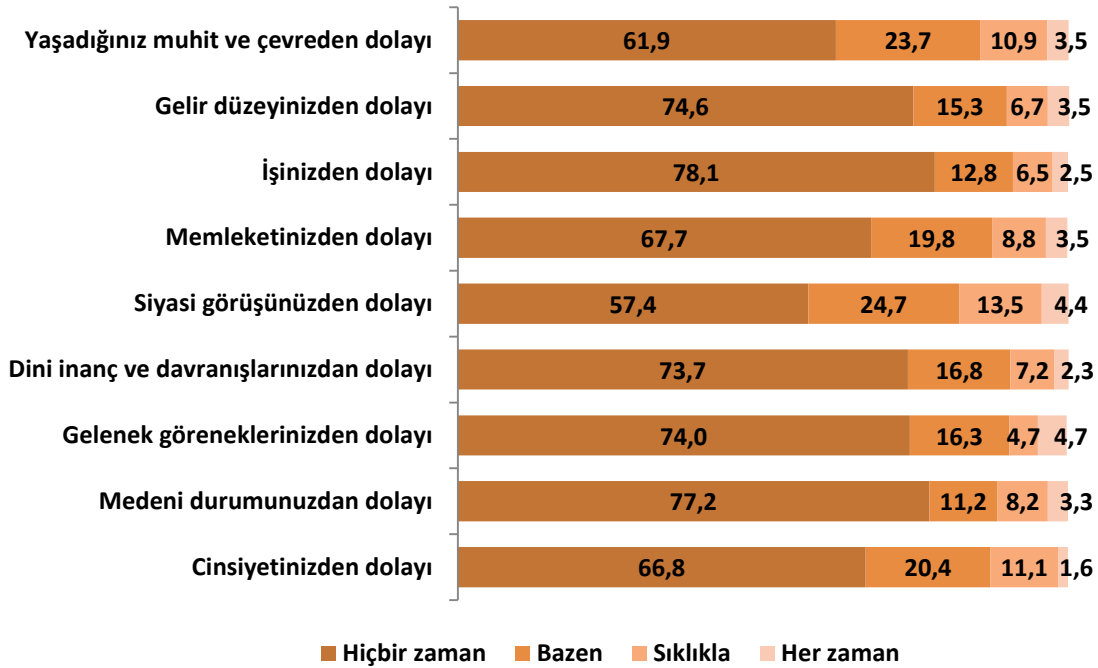
Grafik 10. Çevredeki Diğer İnsanları Değerlendirme Ölçütleri

Grafiğe göre en önemli değerlendirme ölçütü dini inançları ve aile yaşam biçimleri olarak görülmektedir. Bu ölçütlerden sonra en önemli ölçütler sırasıyla siyasi düşünceleri, eğitim düzeyleri ve kılık kıyafetleri olarak ortaya çıkmaktadır.

Katılımcılara hangi konuda üzerlerinde toplumsal baskı hissettikleri sorusu yöneltilmiştir. Aşağıdaki grafik bu soruya verilen yanıtları göstermektedir.

Grafik 11. Hangi Konuda Toplumsal Baskı Hissediyorsunuz?

Grafikten anlaşıldığı gibi katılımcıların çoğunluğu hiçbir konuda yüksek derecede bir toplumsal baskı hissetmemektedir. Buradan yaşadıkları bölgenin/çevrenin ve ilişkiye girdikleri insanların homojen, yani daha çok kendilerine benzeyen insanlardan oluştuğunu düşünmek mümkündür.

Katılımcılara daha çok hangi konulara ilgi duyduklarına ilişkin sorular yöneltilmiştir. Buna göre; siyaset konusuna ilgililiyim diyenlerin oranı %17,6, bilim ve sanat konularına ilgililiyim diyenlerin oranı %6,1, sendika/dernek faaliyetlerine ilgililiyim diyenlerin oranı %6,5, ekonomi konusuna ilgililiyim diyenlerin oranı %14,4, spor ve sağlık konularına ilgililiyim diyenlerin oranı %17, sosyal medyaya ilgililiyim diyenlerin oranı %15,6 ve din konusuna ilgililiyim diyenlerin oranı %50,9'dur.

Bu veriler gündelik hayatlarını nasıl geçirdikleri konusuyla birlikte düşünülünce önemlidir. Nitekim din konusu dışında başka hiçbir konuya ilgi duymamaktadırlar. Bu da sürekli kendisini tekrar eden, kısır bir gündelik hayatın varlığı konusunda bir düşünce ortaya çıkarmaktadır.

Katılımcılara yaşadıkları çevrenin en önemli üç sorununun ne olduğu sorusu yöneltilmiştir. Buna göre; birinci sırada işsizlik (%33,5), hayat pahalılığı (%27,4), ve eğitim (%14,2) öne çıkmaktadır. Katılımcılar ikinci sırada çoğunlukla yine hayat pahalılığı (%31,6), madde bağımlılığı (%24,6) ve işsizlik (%16,1) kategorilerini belirtmiştir. Üçüncü sırada görülen en önemli sorunlarda eğitim (%25,5), işsizlik (%21,4), madde bağımlılığı (%16,9) ve hayat pahalılığı (%15,8) sıralanmaktadır. Dolayısıyla hayat pahalılığı, işsizlik, eğitim ve madde bağımlılığı yaşanan çevrenin en önemli sorunları olarak görülmektedir.

Bu noktada göçle gelenler ile kentin yerlilerinin yaşadıkları sorunlar konusunda homojen bir yapı sergilediklerini söylemek mümkündür. Aşağıdaki tablo bu ilişkiyi göstermektedir.

Tablo 24. Göç ile Gelme ve Çevresel Sorunlar (Birinci Sorun)			
	Doğduğunuzdan beri bu kentte mi yaşıyorsunuz?		
	Evet	Hayır	TOPLAM
Eğitim	11,6	16,4	14,2
Ekonomi (Hayat pahalılığı)	29,1	26,0	27,4
Madde bağımlılığı ve etkileri	15,9	9,0	12,1
İşsizlik	32,6	34,4	33,6
Sağlık	8,1	10,0	9,1
Terör ve Güvenlik	2,7	4,2	3,5
TOPLAM	100	100	100
			Chi-square =9,765 P = .082

Yukarıda görüldüğü gibi göçle gelenler ile kentin yerlilerinin yaşadıkları çevrede gördükleri birinci sorun birbirine oldukça benzemekte, arada anlamlı bir fark ortaya çıkmamaktadır. Aynı benzerlik ikinci ve üçüncü sorunlarda da karşımıza çıkmaktadır.

Diğer taraftan katılımcıların eğitim durumu ile çevresel sorunlara bakış arasında önemli bir korelasyon bulunmaktadır. Aşağıdaki tablo bu ilişkiyi göstermektedir.

Tablo 25. Eğitim Durumu ve Çevresel Sorunlar (Birinci Sorun)

Eğitim Durumu								
	Okur Yazar Değil	Bir Okul Bitirmedi	İlkokul	Ortaokul	Lise	2-3 Yıllık Yüksek Okul	Üniversite	TOPLAM
Eğitim	9,1	15,9	11,5	14,7	13,4	22,2	30,0	14,2
Ekono mi (Hayat Pahalılı ğı)	18,2	25,6	29,3	24,0	28,4	55,6	30,0	27,4
Madde bağımlı lığı	63,6	10,1	13,6	8,0	11,9		10,0	12,1
İşsizlik	9,1	33,8	33,5	44,0	28,4	11,1	30,0	33,5
Sağlık		12,1	9,4	4,0	10,4			9,3
Terör ve güvenl ik		2,4	2,6	5,3	7,5	11,1		3,5
TOPLA M	100	100	100	100	100	100	100	100
Chi-square = 55,21 P = .003								

Üniversite mezunları eğitim, ekonomi (hayat pahalılığı) ve işsizliği eşit oranlarla sorun olarak görmektedir. Okuryazar olmayanlar için en önemli sorun madde bağımlılığıyken, diğer eğitim seviyelerinde işsizlik ve ekonomi (hayat pahalılığı) en önemli sorunlar olarak sıralanmaktadır.

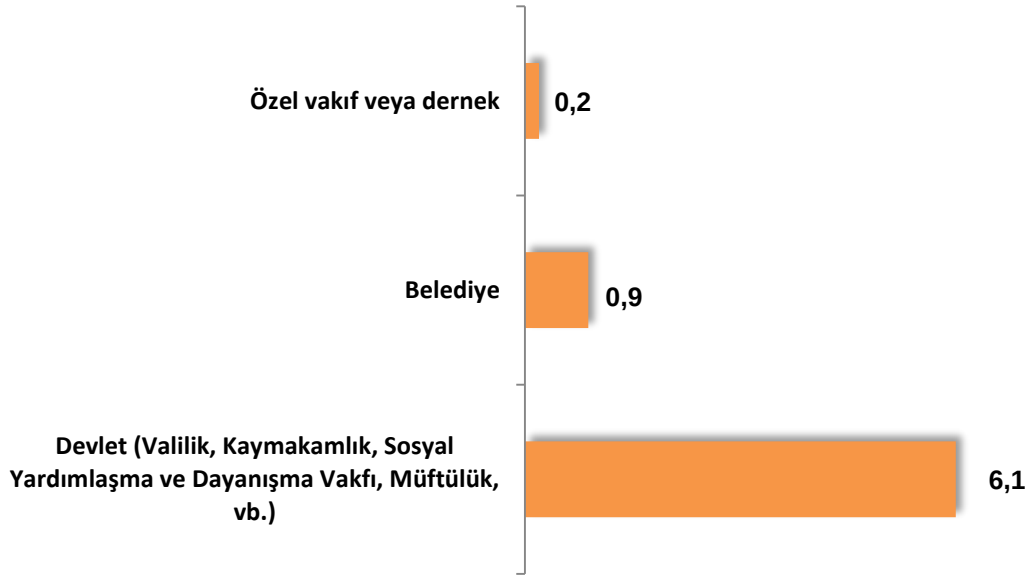
Hanede engelli bireyin varlığı ile çevresel sorun arasında da anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamaktadır. Aşağıdaki tablo bu ilişkiyi göstermektedir.

Tablo 26. Hanede Engelli Birey ve Çevresel Sorunlar (Birinci Sorun)

Hanenizde engelli birey var mı?			
	Evet	Hayır	TOPLAM
Eğitim	15,3	13,9	14,2
Ekonomi (Hayat pahalılığı)	28,8	27,0	27,4
Madde bağımlılığı ve etkileri	8,5	13,1	12,1
İşsizlik	34,7	33,2	33,5
Sağlık	7,6	9,7	9,3
Terör ve Güvenlik	5,1	3,1	3,5
TOPLAM	100	100	100
Chi-square =3,416 P = .636			

Katılımcılara devletten, sosyal yardım vakıflarından ya da derneklerinden ve belediyeden herhangi bir sosyal yardım alıp almadıkları sorulmuştur. Katılımcıların sadece %21,5'si bu soruya evet yanıtı vermiştir. Yardım aldıkları kurumlar aşağıdaki grafikte gösterilmektedir.

Grafik 12. Sosyal Yardım Alınan Kurumlar

Alınan yardımlar çoğunlukla devlet kurumlarındanır. Belediyenin bu yardımlara katkısı yaklaşık onda bir oranındadır. Özel vakıfların ya da kurum ve kuruluşların yardımlardaki katkıları oldukça düşüktür.

Alınan yardımlar aile yardımlarını (gıda, yakacak, vb.) (%73,2), konut yardımlarını (kira yardımı, ev bakım onarımı, vb.) (%4,9) ve diğer sosyal yardımları (sağlık, eğitim, vb.) (%22) kapsamaktadır.

Göçle gelenler ile kentin yerlilerinin sosyal yardım alma oranları birbirlerine eşittir. Örneğin sosyal yardım aldığını belirten göçle gelenlerin oranı %22,7 iken bu oran kentin yerlilerinde %2,1'dir. Göçle gelenler %72,7 oranında aile yardımı alırken %4,5 oranında konut yardımlarından yararlanmaktadır. Bu oranlar kentin yerlilerinde sırasıyla %73,7 ve %5,3'tür.

Bireylere “hanenizin toplam gelirini düşündüğünüzde bir ay boyunca zorunlu harcamalarınızı karşılayabiliyor musunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların sadece %5,3’ü bu soruya evet yanıtı vermiştir. Zorunlu harcamaları karşılamak için aylık en düşük gelirin ne olması gerektiği sorulduğunda yanıtlar 500 TL’den 20.000 TL’ye kadar çeşitlenmekle birlikte, yanıtların ortalaması 3.434 TL’dir.

BÖLÜM III

3. SONUÇ

Araştırma sonunda elde edilen verilerle işsizliğin ve bununla birlikte yoksulluğun en büyük sorun olarak ortaya çıktığı görülmektedir.

Sağlık sorunu veya engelli olduğu için çalışamayanların oranı %20,7 olarak belirlenmiş, bu oranın da Türkiye ortalamasının hayli üstünde olduğu görülmektedir. Bu konuda önleyici sağlık hizmetleri geliştirilebilir.

Göç nedenlerinin araştırıldığı başlıkta işsizlik ve bununla birlikte evlilik nedenleri öne çıkmaktadır.

Araştırma kapsamında ikamet edilen konutun ev sahipliği/kira durumu incelenmiş, buna göre ev sahibi olanların oranı %53,2'tür, Türkiye ortalamasının %59,2 olduğu göz önüne alındığında daha düşük bir oran olduğu açıktır.

Katılımcılara yaşadıkları konutta ve çevrede ne tür problemler yaşadıkları sorulmuştur. Araştırmanın sonucundan görüldüğü gibi ikamet edilen konuttaki en önemli sorun elektrik kesintisidir. Yağmur yağınca kanalizasyon taşması/su baskını problemi ise bunu izlemektedir. Buna ek olarak şebeke suyu kesintisi yaşayan katılımcıların sayısının da oldukça yüksek olduğu gözlenmektedir.

Araştırmada hanedeki dayanıklı tüketim mallarından hangilerini kullandıkları sorulmuştur. Buzdolabı (%93.6), cep telefonu (%95.6) ve çamaşır makinası (%89.6) neredeyse katılımcıların tamamına yakınının sahip oldukları dayanıklı tüketim mallarıdır. Fakat Bulaşık Makinesi sahipliği (%44) ve klima sahipliği (%37.4) için aynı şey söylenemez; bunlar daha az yaygındır.

Cep telefonu kullanımının yüksek olmasında sabit telefon aboneliğinin genel olarak azalma eğiliminde olması ve mobil telefon kullanımının yaygınlaşması da etkili olduğu söylenebilir.

Bilgisayar sahipliği (%22.5) ve internet kullanımı (%22.6) ise görece daha azdır.

Yaşam ve çevre beklentileri başlığında katılımcılara bazı temel hizmetlere erişimlerinin nasıl olduğu sorulmuştur. Katılımcılar zorunlu eğitim, sağlık merkezi ve toplu taşıma hizmetlerine ulaşımın genellikle kolay olduğunu belirtirken, halk eğitim/meslek edindirme kurslarına, bankacılık hizmetlerine ve alışveriş merkezlerine ulaşımın daha zor olduğunu belirtmiştir. Ancak göçle gelenlerde durum biraz farklıdır. Göçle gelenler, zorunlu eğitim, sağlık hizmeti ve toplu taşıma hizmeti dışında diğer kamu hizmetlerine kentin yerlilerine göre çok daha zor ulaştıklarını belirtmektedir.

Katılımcılara kamu hizmetlerinden ne derecede memnun olduklarına ilişkin sorular yöneltilmiştir. Sağlık, eğitim, ulaşım gibi kamu hizmetlerinde memnuniyet oranlarının oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Göçle gelen nüfusun sosyal uyum süreçlerinde bu hizmetlerin önemi yadsınamaz bir gerçektir.

Verilere göre görüşülen kişilerin eğitim düzeyi ile kamu hizmetlerinden memnuniyet arasında önemli bir ilişki göze çarpmaktadır. Adli hizmetler dışında diğer hizmetlerden memnuniyet eğitim düzeyi yükseldikçe artmaktadır. Ancak aynı durum gelir düzeyi için söylenemez. Gelir düzeyi arttıkça kamu hizmetlerinden memnuniyetin de arttığını ya da azaldığını söylemek olanaklı değildir. Bu anlamda kamu hizmetlerinden memnuniyetin hane geliri ile doğrudan ilişkisinin olmadığını söylemek mümkündür. Aynı durum göç ve yerel hizmetler içinde geçerlilik göstermektedir.

Katılımcılara yerel hizmetlerden ne derecede memnun oldukları sorulmuştur. Katılımcıların kamu hizmetlerine göre yerel hizmetlerden daha az memnun olduğu gözlenmektedir. En yüksek memnuniyet itfaiye ve cenaze hizmetlerindeyken, bunu çöp ve çevresel atık toplama hizmetleri izlemektedir.

Katılımcılara merkezi ve yerel yönetimlerden hangi hizmetleri talep ettikleri sorulmuştur. Birinci talep olarak çocuk oyun parkı, yol ve kaldırım, yeşil alan ve kanalizasyon; ikinci olarak yeşil alan, hastane ve çocuk oyun parkı; üçüncü olarak da pazar yeri, alışveriş merkezi, meslek edindirme kursları ve hastane taleplerini öne çıkardığı görülmektedir. Bu başlıklar eğitim düzeyinden bağımsız olarak aynı şekilde sıralanmaktadır. Bunun yanında yol ve kaldırım, kanalizasyon başlıkları öne çıkmaktadır. Ayrıca göçle gelen topluluk ile kentin yerlilerinin talepleri arasında önemli bir farklılık görülmemiştir.

Buna göre göçle gelmiş veya kentin yerlisi de olsa hanelerin öncelikleri ve talepleri aynı biçimde şekillenmektedir. Yaşamdan beklentiler noktasında aynı düşünce yapısına aynı sosyo-kültürel kodlara sahip oldukları söylenebilir.

Bu durum kendini güvende hissetme oranlarına da yansıtmaktadır. Bulunduğu çevrede güvensiz hissedenlerin oranı %25 civarındadır. Diğer taraftan göç ile gelenler ile kentin yerlileri arasında kendisini bulunduğu yerde güvende hissetmek konusunda önemli farklar ortaya çıkmamaktadır. Ek olarak kamu hizmetlerinden memnuniyet ile güvende hissetme arasında bir ilişki saptanmıştır. Kamu hizmetlerinden memnuniyet arttıkça güven hissinin arttığı söylenebilir.

Geleceğe dönük beklentilerde ağırlıklı yanıtlar “aynı kalacak” veya “daha kötü olacak” biçiminde sıralanmaktadır. İki soruda katılımcıların yarıya yakını durumunun değişmeyeceğine inanmaktadır. Ancak her üç soruda da gelecekte daha kötü durumda olacaklarına dair inanç oldukça güçlüdür. Dolayısıyla katılımcıların önemli bir kısmının gelecekte olumlu yönde beklentiye sahip olduklarını düşünmek zordur.

Katılımcılara bulundukları çevrede ekonomik, sosyal hak ve özgürlükler, kamu hizmetlerinin sunumu açısından beklentilerinin ne olduğu sorulmuştur. Kamu hizmetleri ile gelecekte beklentilerin karşılıklı incelendiğinde gelecekte beklentisi daha yüksek olan katılımcıların kamu hizmetlerinden de daha memnun oldukları görülmektedir. Dolayısıyla gelecekte olumlu yönde beklenti düzeyi azaldıkça kamu hizmetlerinden memnun olma düzeyinin de azaldığı söylenebilir.

Katılımcılara bulundukları çevre ve muhitte gelecekte ne tür beklentileri oldukları sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların yarısı özellikle ekonomik açıdan gelecekte yaşadıkları çevrenin daha kötü olacağını düşünmektedir. Sosyal haklar ve özgürlükler ile kamu hizmetlerinin sunumunun gelecekte aynı kalacağına yönelik inanç daha fazladır.

Katılımcıların çevredeki diğer insanları değerlendirmelerinde aile yaşam biçimleri, dini inançları ve siyasi görüşleri en önemli unsurlar olarak sıralanmaktadır. Görece önemsiz bulunan özellikler ise ev ve kişisel eşyaları ve gelir düzeyi olarak ortaya çıkmaktadır.

Araştırma kapsamında toplumsal baskı hissedilen başlıklar araştırılmıştır. Sonuçlara göre toplumsal baskı hissedilen en yüksek başlıklar medeni durum, iş durumu, gelenek görenek durumu ve dini inanç olarak sıralanmaktadır.

Katılımcılara göre yaşadıkları çevrenin en önemli üç sorunu olarak hayat pahalılığı, işsizlik ve madde bağımlılığı öne çıkmaktadır. Bunun yanında madde eğitim de önemli sorunlar arasında görülmektedir. Bu başlıkta da diğer başlıklarda olduğu gibi göçle gelenler ile kentin yerlileri için önemli sorunlar aynı konulardan oluşmaktadır.

Herhangi bir yerden sosyal yardım aldıklarını belirtenlerin içinde %6,1'ü bu yardımı valilik/kaymakamlıktan %0,9u ise belediyeden yardım almaktadır. Alınan yardımların yaklaşık %64,8i aile yardımlarını (gıda, yakacak, vb.) %6,1i konut yardımlarını (kira yardımı, ev bakım onarımı, vb.) ve %29'1i diğer sosyal yardımları (sağlık, eğitim, vb.) kapsamaktadır. Ayrıca göçle gelenler ile kentin yerlilerinin sosyal yardım alma oranları birbirlerine eşittir.

Araştırma kapsamında bireylere “hanenizin toplam gelirini düşündüğünüzde bir ay boyunca zorunlu harcamalarınızı karşılayabiliyor musunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların sadece %3.8'i bu soruya evet yanıtı vermiştir.